

ప్రణయోపాసన

వైశంపాయన

01 జనవరి

1962 13B 1572

1572

E.V. RAMANA

వైశంపాయన

Talluri Mageswara Rao,

M. COM., LL. B.,

HOME LIBRARY.

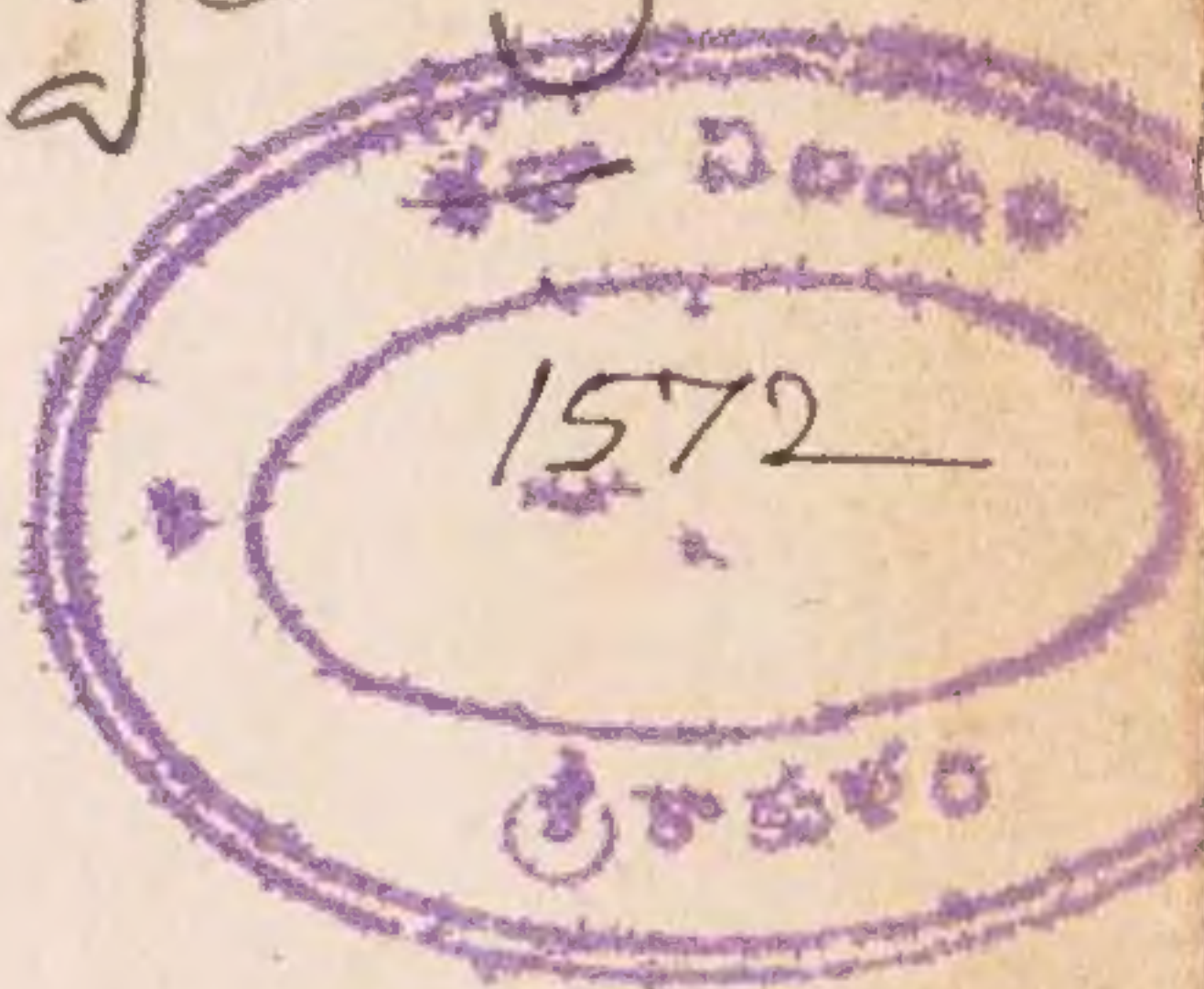
S. No. 650

Cl.

ప్రణయోపాసి

(ఇతర కథలు)

ప్రొఫెసర్ గాక వైరవో

రచన

బ్ర శంషాయన

ప్రచురణ

యువ సాహితీ సమితి

ప్రథమ ముద్రణ

1962

నల్లండా ప్రెస్,

మారీసుపేట-తెనాలి.

రూ పా యి

ప్రతులకు

యువసాహితీ సమితి, మారీసుపేట, తెనాలి.

అంకితం

శ్రీ గుడిపాటి వెంకట చలం గారికి

ఈ సంపుటిలో

జారులు-చోరులు

మేడిపల్లు

పక్షికి చిక్కిన పంజరం

బూర్జువా నాగరికత

ప్రణయోపాసి

సమవృత్తం

జారులు - చోరులు

తాణాలో కొట్టిన రెండు గంటలూ గాలివాలున వినవొచ్చాయి. గుడిలోని కార్తీక దీపాలు ఆఖరిసారి ఆవులించి చీకట్లను కప్పకుని కునుకు తీసాయి. మంచు తెర పరిసరాల్ని తృప్తిగా తాకి మత్తెక్కి తిరుగుతోంది. సత్రం వసారాలో పడుకున్న కుక్క రబ్బరుకు మల్లే సాగి, 'బోయ్' మని అరచింది. ఆ చివరగా కూర్చుని తత్వ చింతన చేస్తున్న బైరాగి దాని వంక కోపంగా చూచి 'ఘా' అని ఉమ్మేశాడు. వసారాలో వేలాడుతున్న దీపం గాలి పాటుకు ఊగుతూ గోడలమీది నీడల్ని వికృతంగా కదిలిస్తోంది.

వసారాలోకి ఒక వ్యక్తి వొచ్చి దీపపు కాంతి చాలక అగ్గిపుల్ల గీసి, పైకండువాతో నేలను దులిపి, దాన్ని నేలమీద పరచి పడుకున్నాడు. అతను చలిని బాధగా చూచాడు. మరి గత్యంతరం లేదంతకన్నా: కొంచెం దూరంలో దుప్పటి కప్పకుని పడుకున్న వ్యక్తి, దుప్పటి తొలగించి, ఆ వొచ్చిన వ్యక్తి కేసి ఒకసారి

చూచింది. దుప్పటి తొంగిచటంలో గాజులు గల గల మన్నాయి.

పడుకున్న వ్యక్తి తాలూకు బీడి వాసన గుప్పు మంటోంది. బీడి నిప్పు కెంపుకు మల్లే మెరుస్తోంది. బయట దట్టంగా వ్యాపించిన మంచు, చలిగాలి...సందు దొరికితే చలి కాటేస్తోంది. ఆమె దుప్పటి సందు లేకుండా చేసుకుని—

‘ఇప్పు డెంతైంది?’ అన్నది.

‘ఆఁ’ అన్నా డతను సరిగా వినిపించక పోవటం మూలాన.

‘ఇప్పు డెన్ని గంటలై వుంటుంది?’ అన్నది.

‘రెండు’ అన్నా డతను.

‘ఏ వూరు మీది?’ అని ప్రశ్నించింది.

‘మాదా—మాది చాలా దూరం. కొంచెం పని మీ దొచ్చాను.’ అన్నా డతను. చలి అతన్ని పడుకో నివ్వలేదు, లేచి కూర్చొని—

‘ఛీ. వెధవ బ్రతుకు. దానిదుంప తెగ...దాని మూలంగా యిన్ని అగచాట్లొచ్చాయి.’ అని తాను అనుకున్నాడు. కానీ ఆ మాటల్ని అతను అతని మనస్సు లోనే అనుకుంటే సరిపోను. ఆమె వినాలనీ— ‘ఎవరు? ఏమిటి?’ అని ప్రశ్నించాలనే ఉద్దేశ్యంతోనే, ఆమెకు వినిపించేస్తాయిలో అన్నాడు. అతను ఊహించినట్లుగానే—

‘ఎవరండీ?’ అన్నది కొంచెంగాదుప్పటితోలగించి.

‘ఆఁ. అది ఏమంత చెప్పదగ్గది కాదు.’ అన్నాడు. తన కంఠములో విరక్తి భావాన్ని వ్యక్తీకరించేలా అదో మాదిరిగా. ఆమె తిరుగా ఏమీ మాట్లాడలేదు. అతను బీడిని ఆఖరిసారి పీల్చి వసారా బయట పడేలా విసిరాడు. ఆమె మాట్లాడక పోవటంతో కొంచెం దెబ్బతిన్న వాడిలా గతుక్కుమని, ఆమె అడక్కపోయినా తనే చెప్ప దలచుకుని—

‘నేను ఒక మనిషిని చేరదీశాను. అది యింత దూరం తిప్పుతున్నది. ఇవ్వాలిటో దాని ఆశ వాదులు కున్నాను. ఎలాగైనా రేపు యింటికి చేరాలి.’ అన్నాడు; ఆమె తిరిగి ప్రశ్నవేయటానికి సంశయాన్ని కల్పించే టట్లుగా.

‘ఏమి చేసింది?’ అన్నది దుప్పటిని సరిగా కప్పు కుని ఇటుకేసి తిరిగి.

‘చెయ్యటాని కేముంది. చూడు! నువ్వు ఆడ దానివే కదా! ఒక్క సంగ తడుగుతాను, న్యాయం చెప్పు’ అన్నాడు కొంచెం ప్రార్థనా పూర్వకంగా. ఆమె ఏమీ మాట్లాడలేదు. అతను ఒక్క క్షణం ఆమెవొంక చూచి—

‘సంసారమన్నాక కొద్దోగొప్పో లోపాలుంటాయి. అవునా?’ అన్నాడు.

‘అయ్యో ! అదేమిటండీ. విధిగా వుంటాయి.’
అన్నది సానుభూతిగా.

‘ఆ.. నిజం చెప్పావు. ఎవరివల్లనో పొరబాటున్నా
దాన్ని యింకోరు సర్దుకోక పోతే సంసారంలో గుట్టే
ముంటుంది? నావల్లే తప్పు జరిగిందనుకో, అలిగి ఎటో
పోయింది. దాన్ని ఎలా చూచేవాడి ననుకున్నావు! పువ్వు
కొక ఎత్తుగా చూచేవాణ్ణి,’ అన్నాడు అతను.

‘అంతయిల్లు వొదలాల్సిన తప్పు మీరేంచేశారు?
అని ప్రశ్నార్థకంగా చూచిందామె.

‘అదే చెప్పబోతున్నాను. నువ్వే అడిగావు. నాకు
యిది వరకు కొంచెం తాగే అలవాటుంది. దీన్ని చేర
దీసిన తరువాత దాని చివాట్లతోనే కాస్త మంచి మార్గం
లోకొచ్చాను. ఊరుకొన్న వాడిని ఊరుకోలేక పోయాను.
ఆ బజారు వెంట వొస్తుంటే పాతబుద్ధి ఆ పాడు పని మళ్ళీ
చేయించింది. కాస్త తాగి గుట్టు చప్పుడుగా పడుకుందా
మనే ఉద్దేశంతోనే పోయాను. కానీ బాగా తాగాను
గామోసు, యింటికెళ్ళి, దాన్ని బాగా కొట్టానట-అంతే
యింటినుంచి లేచిపోయింది.’ అన్నాడు అతను జేబులో
నుంచి బీడిని అగ్గిపెట్టెను తీస్తూ.

‘అంతమాత్రానికే యిల్లు వొదలి పెట్టిందంటే
నాకేం నమ్మకం లేదు.’ అన్నది సంశయంగా.

‘నిజమే! చూడు. పదిమంది కట్టిన ఇంట్లో వుండి

చెప్పున్నాను. అబద్ధమాడితే తల పగిలి పోవాలి. ఎన్నో
చోట్ల తిరిగాను. విసుగెత్తి పోయింది' అని ఆమెకేసి
సాలోచనగా చూచాడు.

'సిబ్బమ్మ కావొచ్చు. నా సంగతే చూడండి.
ఆయన పొంతు ననగా వొట్టినన్న మనిషి; రుంతవరకు
అంతే లేదు. ఉదయంనుంచి తిండి లేదు. తన తండ్రిలో
పుండమని చెప్పి వెళ్ళాడు. చూచీ చూచీ కళ్ళు కామలు
కానినయ్యంటే నమ్మండి. కంటిమీద వొట్ట పేసుకుని
పడుకున్నాను. ఇండాక మీ రొచ్చినప్పుడు అదికీడ్డే లే
చుందాను. నిద్రగా ఆయనేమో పడుకుని వ్రాలడం
లేదా వావ్వాయంటే నమ్మండి.' అన్నది.

ఆయన పేరు మీద ఉన్నావో!' అన్నా పతన
నీడిపోగ పైకి వాదులుతూ.

ఆయన లేచి, దున్నుని శరీరాని కంటకం కప్పుకుని
గం పాముని ముచ్చంది. అతను ఆయనవేపు ఆడించు
నాది వానితో చూచాడు. నల్లగా వున్న బాగానే
పుచ్చని వాడు పుచ్చాడు. ఆయన చేయిచాస్తే
అయినా వానితో పొందరిగా స్త్రీ. ఒక చెంప చలి...
గూరేరితం కోడు దూరంగా నిద్రించేతన్న సాధు
అయ్య. అయ్యని పదిహేనుతా స్వనంగా వుండటం,
గూరేరితం ప్రభావంతో అతనిలో ఒక వింత
పరిణామం ఏర్పడింది. ఆ సంచలనం కలగే సరికి అతని

శరీరంలో ప్రతి అవయవము బిర బిగుసు కున్నాయి.
నరాలు నెప్పలతో 'క్రిక్' మున్నాయి.

మొత్తంమీద తన ఎదురుగా వున్న స్త్రీ విషయంలో తను భయపడాల్సిన అవసరం అతనికి అంతగా గోచరించ లేదు. ఆమె మాటల ధోరణి చూస్తే, ఆమె యింకోరికోసం కనిపెట్టుకొని ఉన్నట్లు తెలుస్తూనే వుంది. ఆ వ్యక్తి రానే లేదు. తను చెప్పిన విషయాల్లో తను మంచి వాడననే చెప్పుకున్నాడు. తను ఆమెకు చెప్పిన విషయం కార్య సాఫల్యాని కుపకరించదని అతను అనుకొని ఆమెను తన ధ్యేయం వైపుకు ఎలా మరల్చాలో పది నిమిషాలపాటు ఆలోచించాడు. చివరకు—

‘మరి యిప్పుడేమైనా కొట్టుంటాయా?’ అన్నాడు.

‘ఉండవు. రెండో ఆటకూడా వదలి గంటపైగా కావొచ్చింది.’ అన్నది.

‘అయ్యో పాపం! మరి పొద్దుటి నుంచి ఏమీ తినలేదంటివి గదా! ఆకలి కావటం లేదా?’ అన్నాడు. ఆమె సన్నగా నవ్వి, పొడిగా దగ్గింది.

‘ఆకలిగానే ఉంది. ఉంటే ప్రయోజనం?’ అన్నది వింతగా చూస్తో.

‘పోనీలే. ఈ రూపాయి తీసుకుని ఉదయమే కాఫీ తాగు. పాపం! ఎంత ఆకలిగా వుందో! ఎవరిదైనా ప్రాణమే! తరువాత అతను వస్తాడుగా?’ అని అతను

తేచి జేబులోనుంచి రూపాయి తీసి ఆమెకు యిచ్చాడు.
ఆమె దుప్పటిలో నుంచి చెయ్యి తియ్య కుండానే—

‘ఒప్పులెండి, పాపం మీదీ పొరుగుూరంటిరి.’

అన్నది.

‘కష్టాలు మనుషులకు రాక మానుల కొస్తాయా!
నీ వాల్తేను తీసుకో.’ అని చేయి చాపాడు. ఆమె దుప్ప
టిలో నుంచి చెయ్యి బయటికి తీసి రూపాయందుకుంది.
ఆమె అది చేయి అతనికి మంచుగడ్డలా తగిలింది. ఆమె
రూపాయిని బొడ్డో దోపుకున్నప్పుడు గాజులు గలగల
పప్పు ధ్వని మందంగా వినిపించింది. తరువాత ఆమె
మరిగిపోయింది, గుంజ కానుకుని, యిదివరకటి లాగా నిశ్చ
లంగా ముచ్చునివుంది. కనీసం ఆమెనుంచి ‘ఇలా’ సమా
ధానం వచ్చిందని ఊహించిన అతని ఊహ కరిగిపోయింది.
అతనికి ఏమీ పాలుపోక మాట్లాడకుండా వుంటే కాలం
విప్లవమందని, చివరకి—

‘చలిగా వుంది!’ అన్నాడు.

‘అయ్యో, ముండాకొడుకున్నాడంటే పరమ
భయం. అందరి మీదా విరుచుకు పడ
బోయింది. వెళ్ళిపోతామేమోనా పడుకో నివ్వడు. యీ సత్రం
వాడి ‘తొలిసొమ్మోసట్లు,’ అన్నది.

‘అయ్యో, అయ్యోమరి, ఊరికి ఒకరిద్దరు లేకపోతే
ఎలా?’ అన్నాడు అతను.

దీపం సత్రపు గుమస్తా నూనె పోసినమేరకు వెలిగి ప్రమాణ తన్మస్థాయిపట్టింది. బర్షణలో మాత్రం కొద్దిగా వెలుగుతోంది. వసారా అంతా ఏకటి పులుముకుంది. ఆమె ముఖం అతనికి కనిపించటం లేదు. తెల్లగా సున్నపు రాసి ముల్ల, గుట్టగా కనిపిస్తోంది ఆమె ఆకారం. అతని లోని కోరిక కట్టలు తొలచుకు ప్రవహిస్తోంది. మనిషి ఎందుకో జ్వరం తగిలిన వాడిలా కుంచుకుపోయి కూర్చున్నాడు. మోకాళ్ళమీద తల ఆనించి అటుకేచి చూస్తో పున్న ఆమెను చూస్తూ, ఆమెను పొందటం ఎలా అనే ధ్యయంతో ఉక్కిరి బిక్కిరావున్నాడు.

‘దుస్పటిపెద్దదేనా? చలిజాస్తి అయింది’ అన్నాడు చివరికే తేగించి. దుస్పటిలో వోయి యిచ్చిందా—ఆమెను పొందటం తేలిక అనే ఉద్దేశ్యంతో.

‘పెద్దదే’

‘ఒక చివర కప్పుకో నిన్నావా? చలి పీక్కు తింటున్నది.’ అన్నాడు.

‘ఇంకో రూపాయి వుంటే యివ్వండి. రేపు ఆయన రాగానే యిప్పిస్తాను.’ అన్నది.

‘ఆ. ఇవ్వకపోయినా ఫరవాలేదు.’ అన్నాడు ధీమా ఉట్టిపడేస్వరంతో. దుస్పటి చేత్తో అందుకునే ప్రయత్నంలో ఆమె అతని ప్రయత్నాన్ని అధ్యంతర పెడుతో—

‘ఇక్కడ కాదు. ఆ గుమస్తా దయ్యం వచ్చిందంటే రక్కుతుంది’ అన్నది.

‘అలా ఉండవలసింది.’ అని అతను లేచి కండువాను తలకు చుట్టినాడు. ఆమె దుప్పటిని పోషాలా కప్పుకుని ముందు వెళ్ళింది. అతను ఆమె వదిలించాడు. ఇలా ప్రక్కనే కాలవనీరు దూకుతున్న శిల్పపుహోరు విన్నాడని. అతను పైగుడ్డ నేలమీద పరిచాడు. ఆమె కండువా నీచుని, అతని ప్రక్కనే కూర్చున్నది. అది ఆమె భుజంమీద చేయి వేసాడు. రిగించాటు అతని మూలాన చలి కొంచెంగా తగ్గింది.

‘ఇంతో కూపాయి...’ అన్న ఆమెమాట వూర్తి కానివ్వకుండానే—

‘అలాంటిది ఉన్నాను. ఐదు కూపాయిల నోటు ఇది.’ అని పలికాడు. కాగితం కరకర మన్నది. ఆమె అది ముట్టడించింది. ఆమె భుజాన్ని చేత్తో లాగాడు. అది అతని ప్రక్కకు వదిలింది. ఆమె ముందుగా తన చేత్తో పెనవేసి బలంగా తనలోకి లాక్కొన్నాడు.

‘అలాంటిది మరీ నిజంగా లేచిపోయిందా?’ అన్నది.

‘అవును. తోడు. పండుకూపాయి లాగి పోయాయి.’

‘పాపం!’

‘ఈ ఏడు కూపాదులీ అన్నాయి. నీకు కూపాయి
పోతే నాల్గు కూపాదులతో యింట్లో చేసుకోగలను’
అన్నాడు.

‘కొన్ని ఏడాదలుప్రతి ఏడాదాయి. వాటి ఖర్చు
వాటిది!’ అన్నది.

‘పోనీ నువ్వు రాగాదా!’ అన్నాడు.

‘చూడండి. అతను నన్ను చేరినది నది సంపత్తి
కాల్గింది. ఎలా రాను! ఇప్పుడేమి ఉంటారా? నేను
మీ దగ్గర మొదట కూపాయి చేసుకోని కారణం అదే.
అతనికి ద్రోహం చేయటం ఇష్టంలేదు. అవసరానికి
ఏదో కొద్దిగా సహాయం చేశాడు. మీ మాటల స్ఫోరణి
చూస్తే..... ఎంతగానో ఆనందించాను. చివరకు
మీ మనస్సు నొప్పించలేక, పాపం నీ చిరుపుకుని
తలొగ్గాను’ అన్నది.

అతను ఆమెను బురిగ, గాఢంగా తనలోకి
లీనం చేసుకోవాలనే ప్రయత్నంలో, అలుపువల్ల
ఉచ్చాస్య నిశ్వాసాలు పాము బుర్రకు మళ్లీ విడుస్తూ
రొప్పు తున్నాడు. వనారాలో పడుకున్న కుక్క చలికి
‘గుల్లు’ మంటున్నది. బైరాగి అమలుతున్న గంజాయి
వాసన ఏడు వాసనగా మోస్తో ఉంది.

అరగంట గడిచింది. అతని మునుగులో

'నెళ్ళవ. దోప పుచ్చుకున్నాడు.' అని అనుకుని
రథం క్రిందగా దూరి వసారాలోనుంచి బావి దగ్గర
కొచ్చింది. స్నానం చేస్తున్న అశను—

'ఏం వదినా! పెందలాడే లేచావేం?' అన్నాడు
వసుకుతో.

'ఇంకా వట్ట లేదురా మోదీ!' అన్నది వెళ్ళిస్తూ.

'రాత్రి... నేమైనా?' అన్నాడు.

'పోరా నీ జిమ్మడ... కాస్త బొగ్గుంటే పెట్టాదూ'
అన్నది.

'అ అకును చివరికి 'అన్నాడు ప్రేమచురుగో.
వసుకుతోతో అన్నాడు లేచాను చివరికి వెళ్ళిపోయి
కుంటూ నుంచున్న ఆమెతో—

'కాస్త టీ పోతుందా? నీ బొగ్గు ముంటుంది'
అన్నాడు స్నానం చేస్తున్న అశను.

'అవును! పోయింది' అన్నది అశను
తోడియిచ్చిన బొగ్గుతో ముఖం కమ్మకొని బాతులు పు
సడిచింది. పోలేనన్న ఆమె అని—

'జోరుగా వుండే—రాత్రి మంచి భోజనం పెట్టాదా
ఏం?' అన్నాడు.

'ఘూ! నీ బొంద' సన్నబంటూ వచ్చింది.

టీ కొట్టు దగ్గర జనాన్ని తిప్పవని లోపలికి
పోతూ— 'ఒక టీ కలుపు' అన్నదామె. టీ కలిపి ఆమె

కిస్తూ— రూపాయి గల్లంలో వేసుకోబోయి, ఒక్క-క్షణం
 రూపాయి కేసి చూచి తిరుగా టే స్టానసు బల్లవీరాద
 పెట్టి ‘తెల్లవారి వొచ్చావేం? అవకాశావ్య చీకట్లో
 రాకపోయావా బాగుంటేది! ఎవరో గుడ్డి నెక్కవకీయ్యి.
 చీకపోతే దాదాం గుచ్చుకుని మెళ్ళో వేగిరొ. మనకే
 వేయబోయావూ బిట్టా?’ అని రూపాయి ఆమెముందు
 పడేలా విసిరాడు.

ఆ ఆ దాన్ని అందుకుని చూచింది. నల్లగా
 పెరిగిన మళ్ళీ పుడి. తొంగ బరువుగా నోటికొ వదలి—

‘లుచ్చా... రెండుళ్ళు వాదనలో పడుతునే
 సామాగ్రి పట్టు కిళ్ళోగుంటే’ అనుకుని బిట్టా కాంలవ్వనపు
 నడిచింది.

‘ఓ స రే.’ అని ప్రకాశరావు కుర్చీలోకి మామూలుగా జరిగి కూర్చుని, సిగరెట్టు ముట్టించాడు.

ప్రకాశరావు సిల్కు-తప్ప సూలుగుడ్డ కట్టగా ఆ క్లబ్ లో ఎవ్వరూ చూడలేదు. అతను బల్బాపురుషుడని అందరికీ తెలుసు. కానీ అతను ఏంచేసేదీ ఎక్కడండేదీ లాంటి వివరాలు క్లబ్ లోని చాలామందికీ తెలియవు. డాక్టరు మెదలజుండా కూర్చోటం చూచి—

‘చెప్పండి డాక్టరుసాబ్’ అని హెచ్చరించాడు ప్రకాశరావు. డాక్టరు నాగరికతలో పెరిగిపోయాడు. అందులోనూ పట్టేటూరి వాతావరణాన్ని ఎప్పుడూ చూచిన వాడుకాదు. కాబట్టి, డాక్టరు ప్రకాశరావు పక్షానే చెప్తాననీ తను యింతవరకులో వోటిపోతాననీ ఆలోచించుకుని, దీగాలుపడి, కుర్చీలో కూచుంటపోయి కూర్చున్నాడు ఇన్ స్పెక్టరు కాంతయ్య.

డాక్టరు కొంత సరి చేసుకుని—‘స రే, నా ఉద్దేశ్యం కూడా పున్నాయనే. ఉండబుమే కాదు! నా కండ్లారా చూచాను!’ అన్నాడు.

కాంతయ్య తను ముసలివాడనే సంగతే మరచిపోయి, కుర్చీలోనుంచి చువ్వట్టి ఎగిరి—‘గ్రేట్ సక్సెస్, గ్రేట్ సక్సెస్! బాయ్ కలర్స్, కలర్స్!’ అని హాలు ప్రతిధ్వనించేలా అరిచాడు.

‘నో, నో, నేనొప్పుకోను. మీరూ కాంతయ్య

గారి కున్న స్నేహాన్ని పురస్కరించునునీ, వారు నోడటం
యిష్టంలేక యిలా చెప్పారు,' అని కుర్చీలోనుంచి లేచి
'బ్యాంకులోనున్న ప్రకాశరావు డాక్టర్ను బలవంతంగా
కుర్చీపైకి—

'బ్యాంకులో మిత్రమా ! ఒక్కక్షణం కూర్చో,
నేను చెప్పింది విను. తరువాత నీ యిష్టం' అని తన
బ్యాంకులో వున్న డైరీనితీసి, షేజీలు అటూ యటూ
చ్రొచ్చి, ఒకపేజీ నిర్ధారణచేసి—

'చూడండి లాయర్ గారు, యిక్కడ యిలాంటి
వాదన ఉంటుందనీ, వాదన సౌలభ్యంకోసం యిది
ప్రదర్శించి కామకదా?' అని ప్రశ్నార్థకంగా లాయరు
స్పష్టమైనానా? ముఖంలోకి చూచాడు.

'యూచర్ ఆనర్' అని నాలుక కొరుక్కున్నాడు.
స్నేహాన్ని పారంతా పెద్దగానవ్వి, చప్పిస్తు కొట్టాడు.
లాయరు ముఖం ఇలాంటి టెడ్ వీక్స్ చాటున దాక్కుంది.

'చూడండి. యిదుగో, లాయరుగారు, దీన్ని
చదివండి.' అని డాక్టరు అందించిన డైరీ అందుకున్నాడు.
మళ్ళీ అందరూ నవ్వారు.

'నీ, నీ హాటం. నేనారాత్రి నయ్యంతోగడిపాను!' అని లాయరు చదివాడు.

నేను విషయం చెప్తాను. యిది అది అది
కాదును. కావీను. అంతా లెక్క-స్తే పదిహేను

రోజులు. చెప్పమంటారా?' అని డాక్టరు అందరివంకా ఒకసారి కలయచూచాడు.

‘డాక్టరుగారు చెప్పాలి.’ అని పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు పేకను చొత్తిచేసి కిటికీలోకి గిరాటువేసి టేబుల్ క్లాత్ క్రిందవున్న డబ్బును జేబులో వేసుకున్నాడు.

‘అవసరంలేదు. నేను వినను.’ అని లేవబోతున్న ప్రకాశరావుని బలవంతంగా కూర్చోపెట్టి—

‘వినండి. నాకు బాగాగుర్తు. ఆ సీను యిప్పటికీ నా కళ్ళలో కనిపిస్తున్నది. రాత్రి పదకొండు దాటింది. వీధి తెలుపు ఎవరో చప్పుడు చేసారు. ‘అబ్బా, యీ రోగులు నిద్రపోరు’, అనుకుంటూ తెలుపు తీసాను. ప్రిఫా యిడ్ రోగి తాలూకు మనిషి. బ్యాగ్ అతని కిచ్చి యిద్దరమూ బయలు దేరాము. సెంటరులో ఒక్క జట్కాగానీ, రిక్నాకానీ దొరక లేదు. మబ్బు దట్టంగాపట్టి, చల్లటిగాలి వీస్తోవుంది. వర్షంకురిసే సూచనలు బాగా కనుపిస్తున్నాయి. దారిలో కొచ్చాక గొడుగు గుర్తు కొచ్చింది. అందులోనూ యీ వేషానికి గొడుగు పొద్దెదురనే సంగతి శ్రోతలకు విదితమే.’

‘హియర్, హియర్’ అని ఆ మూలనుంచి కేక వేసారు.

‘రోగికి ఇంజెక్షన్ యిచ్చి, వారికి యింకా కొన్ని సలహాలు చెప్పి, బయటికొచ్చి చూచాను. చినుకులు

అప్పుడే ప్రారంభమైనాయి. రోగి తాలూకు నాళ్ళనడిగి
గొడుగు చీనుకుని యింటికి బయలుదేరాను. నా వెంబడి
రోగి తాలూకు మనిషి వొస్తానన్నా అభ్యంతరపెట్టి
వొక్కొట్టి బయలుదేరాను. చీనుకులు నా గొడుగుమీద
పడి పల్చటి శబ్దం చేస్తున్నాయి. గిలకోళ్ళన్నవి గాలి
పొయిన అంచెలంచెలుగా వొస్తోవుంది. కోర్టుదాటి లేజిస్
క్లబ్ దగ్గర కొచ్చాను.

‘ఏమండోయ్.’

‘సన్నే నా పిలుస్తున్నది!’ అనుకుని వెనక్కుతిరిగి
చూచాను. క్లబ్ గేటుదగ్గర ఎవరో స్త్రీ నుంచునివుంది.
నా అనుమానం ధృవపడక ముందే...

‘మమ్మల్నేనండి’ అన్నది.

‘నేను ఆమె సమీపానికెళ్ళాను. ‘రోజ్’ వాసన
సన్న పనివేసుకుంది. ఆమె అవసరాన్ని క్షణంలో
గుర్తించి గొడుగును ముందుకుజాపాను. నా గొడుగులో
కొచ్చింది. యిద్దరముకలసి రోడ్డు ప్రక్కగావున్న దీపాల
క్రిందగా, నీడల్ని పొడుగ్గానూ, పొట్టివి, వికృతంగానూ
చేసుకుంటూ సడుస్తున్నాము. ఆమె తల్లోని సన్నజాజుల
పరిమళం అప్పుడప్పుడు నా ముక్కుల్లోకిదూరి మనస్సును
వికలం చేస్తోవుంది.

‘మమ్మ...అన్న నా మాటని పూర్తికానివ్వ
కుందానే—

‘ఆం. నేను యీ లేడీస్ క్లబ్ శ్రేకటరీని... క్లబ్ యూనివర్సరీ ఒరుగుతుంది. దానికి కావాల్సిన అరేంజీ మెంటుకు ప్లాను వెయ్యటంలో యింత ప్రొద్దుపోయింది. ఫ్యూన్ యింట్లో ఎవరికో జబ్బుగావుందని పెందలాడే వెళ్లాడు’ అన్నది.

‘ఓ ! అలాగా !’ అన్నాను. ఆమె శరీరం నాకు తగులుతున్నప్పుడల్లా నాలోని కోర్కెలు, వాంఛలు తీవ్రరూపం దాల్చుతున్నాయి. ఆమె అన్నది—

‘మీరు డాక్టర్...’ అని తడబడింది.

‘ఆం... డాక్టరు రమాకాంత్’ అన్నాను. ఆమె నడుస్తూనే నా ముఖంలోకి సంతోషంగా చూస్తూ—

‘ఆం జ్ఞాపక ముచ్చింది. మిమ్మల్ని ఒకటి రెండు సార్లు చూచిన గుర్తు’ అన్నది.

‘రోడ్డుమీద పడ్డ వాననీటిలోకి, దీపాలకాంతి, వాన చినుకుల్లోనుంచి, నీరసంగా జారి, మిలమిలా మెరుస్తూవుంది. నాలోని కోర్కెలు కట్టలు తెంచు కున్నాయి. ఆమెను పొందాలనే వాంఛ ఉధృతంగా పని చేస్తోంది. ఒక చెంప భయంతో గుండెలు వేగంగా కొట్టు కుంటున్నాయి. నేను ఏవేవో ఊహలు చేసుకుంటూ నడుస్తున్నాను. ఆమె ఆగి—

‘ఇదేనండీ వలాయిల్లు’ అన్నది.

‘ఇద్దరం కలిసి మెల్లైక్కాము. తాళంతీసి లోని

కెళ్ళి స్విచ్ ఆన్ చేసింది. గదిలోని చీకటిని మింగింది గాంతి. నేను యింకా బాస్టర్లోనే నుంచున్నాను. 'రండి' అన్నది. లోపలికెళ్ళాను.

'ఇలా రండి. యీ షర్టీలో'—

'ఆమె చూపించిన షర్టీలో కూర్చున్నాను. నాలో ఆలోచనలు ఎంత త్వరగా పుట్టుతున్నాయో, అంత త్వరగానే గిట్టుటంకాదా జరుగుతున్నది. అట్టే గానూ అలా కూర్చోటం మర్యాద కాదని తేచినుంచుని, 'హాస్టెస్ రండి' అన్నాను.

'అయ్యో, సారీ. కాస్త కాఫీ తీసుకోండి.'

'అని, టేబిల్ మీద పున్న ఫ్లాస్కు-లోని కాఫీని కప్పుకోకపోయి నొముంచుచింది. తాగాను. 'చాలా ప్రోత్సహించి వస్తాను.' అని తేచాను

'హే! మీరు చాలామారం పావాలికదా. అప్పుడేనే లేకపోతే యిక్కడే పడుకోండి' అన్నది.

'ఈ గది అనటమే తరువాయిగా అంగీకారాన్ని చూపాను.'

'ఏం...? అలా అందంగా వుంటుందా?' అన్నాడు పోలీసు అని స్పష్టమైన ప్రక్కనే కూర్చున్న మిత్రుణ్ణి మాచేట్లో పొడుస్తూ.

'మీరు డ్రీమ్స్ లోకిపోయి పడిపోతే, బ్యాగ్ తెరిచి మందు యివ్వటానికే' అన్నాడు డాక్టరు. హాలు

నవ్వుతో నిండింది.

‘గో ఆన్ స్ట్రీట్’ అన్నాడు కాంతయ్య సీరియస్ గా చూస్తూ.

‘సరే. నాకు ఒకగది చూపించింది. స్విచ్ ఆఫ్ చేసి పందిరి మంచంమీద పడుకున్నాను. ఒక అరగంట సేపు నేను ఏది ఆలోచిస్తున్నానో నాకే తెలియదు. మధ్య హాల్లోని చిన్న దీపపుకాంతి నా గదిలోకి పాకుతో వుంది. గడియారపు టిక్ టిక్ ధ్వని తప్ప గదంతా నిశ్శబ్దంగా వుంది. తుపాకి మోతకు పక్షులు చెల్లాచెద రైనట్టు నాలోని ఆలోచనల గుంపు చెల్లాచెదరైంది. ముందు లావెండరువాసన, పల్చని అడుగులధ్వని, కొత్త చీర మడతలు నలుగుతున్న సవ్వడి వినవచ్చాయి. లావెండరువాసన నా శరీరాన్ని గట్టిగా, బలంగా తన మెత్తటి ప్రదేశాల్లోకి లాక్కున్నది.

‘పాపం! నన్ను గురించే ఆలోచిస్తున్నావుకదా!’

‘ఆ... అన్నట్లుగా తలూపాను. అలా గంట గడిచింది.’ అన్నాడు డాక్టరు, సిగరెట్టుకోసం జేబు తడుముకుంటూ. ఇంతలో కాంతయ్య అందించాడు ఉత్సాహంగా.

‘ఆగంట ఎలా గడిచిందీ?’ అని ఇన్స్పెక్టరు నవ్వాడు.

‘పగామూలుగానే కొత్తేమీలేదు’ అన్నాడు

దొంగలు. వీళ్ళ వాలాలందరూ గొల్లున నవ్వారు.

‘దొంగ డిస్టర్బ్. ఇక్కడే అసలు ‘క్లబ్’ వుంది. బయట ఎవరో తలుపుకొట్టారు. నా గుండె ఆగినంత వుంది. ఆమె చివాలున లేచి—

‘నాకు, మావారొచ్చారు. మెయిల్ వొచ్చింది. రేపు వస్తానన్న వారు యివ్వాలే వొచ్చారు. యీ దోవనపొండి.’ ‘అని, దొడ్డిదోవన నన్ను పంపింది. బయట రేపుకా అని యింటిదారి పట్టాను. తరువాత ముందు గోడలకు మళ్ళీ ఆమెను కలుసుకోవాలని భావించి చేసుకొని ఆమె యింటికి చేరుకున్నాను. ముందు యిక్కడే బాగావినాలి. అదే యిల్లు. నాకు బాగా గుర్తు. ముట్లక్కాను. హాల్లో ఆమె డ్రాయరు దొంగ వున్నది ఏదో వ్రాసుకుంటున్నది. ఆమె నాకు బాగా గుర్తు. హాల్లో ఫర్నిచర్ కూడా నాకు బాగాగుర్తు. నా అనుభూతి విని—నావొంక, వ్రాస్తున్నది ఆపి చూచింది. నేను చిరునవ్వుతో ‘నమస్కారంమేడమ్’ అన్నాను—

‘అలా. — ఆ కుర్చీలో...’

‘ఆ గొంతు, అదే, యిదివరకన్నమాట నాకు బాగాగుర్తు. నేనే ప్రారపాటు పడలేదు. నాలోకి ఆమె చిత్రంగా చూస్తో—

‘మీ దిమ్మిందొచ్చారు’ అని అన్నది. నేను

చిక్కులో పడ్డాను నేను డాక్టరు రమాకాంత. మీరు
లేడీస్ క్లబ్ శైక్రటరీ కాబండి' అన్నాను అనుమానంతో.

‘సారీ. పొరపాటుపడ్డారల్లేవుంది. నేను జనరల్
ఆసుపత్రిలో నర్సును’ అన్నది.

‘అయినా నా అనుమానం తీర్చుకోటానికి ‘యూ
వీధిలో యింకెవరై నా వున్నారా?’ అన్నాను.

‘లేదండీ. ఈ వీధిలో నాకు తెలిసినంతవరకు
మీరు అడిగేవారు లేరు’ అన్నది.

‘అదేయిల్లు, అవే సోఫాలు, బ్లాస్కు అక్కడే
వుంది. అదే హాల్లో నేను కాఫీ తాగను. హాలుకు
చివరగా నడిస్తే కుడిచేతికి పువ్వు గదిలోనే నేను పడు
కున్నాను. నన్ను ఆమె ఏమీ ఎరుగనట్లు చూస్తోవుంది.
ఆ రాత్రి తనంత తానుకొరెన స్త్రీ యింత ‘సింపతీ’
లేకుండా మాట్లాడుతుందా? ‘సరే వస్తాను’; అని లేచి
వాకిట్లోకి నడిచాను.

‘ఇదంతా ఆలోచిస్తే ఆ రాత్రి నన్ను కలుసుకుంది
నిజంగా దయ్యమే. ఆమె రూపాన్ని ధరించి ఆ రకంగా
నన్ను మోసం చేసింది. ఆ రాత్రి ఆయింటివారు లేకుండా
వుండనొచ్చు. దయ్యాలకు ఏ రూపం కావాలంటే
ఆ రూపం వొస్తుంది. దాని కద్యర్థమయ్యే కాలం
సమీపించగానే అదే దస్త్తమ చేసి నన్ను బయటికి
పంపించింది. ఆనాటినుంచి ఆ సంగతి తలుచుకుంటే

నా గుండెలు కొట్టుకుంటాయి. అది దయ్యమటారా ?
కాదుటారా ?' అని డాక్టరు అందరివంకా చూస్తూ
ప్రశ్నించాడు.

'దయ్యమే. ముమ్మాటికీ దయ్యమే.' అని
కాంతయ్యగారు రన్నాడు స్పెన్సర్ చుట్టను పండ్లతో
గట్టగా పట్టుకుని.

స్పెన్సర్ అంతా ఆశ్చర్యంగా చూస్తూ, ప్రకాశరావు
సహాధానంకోసం నిరీక్షిస్తున్నారు.

ప్రకాశరావు వంచిన తలెత్తి—

'మీరు బాగా గుర్తేనా ఆ తారీఖు' అన్నాడు.

'ఓ... కావాలిస్తే నాడైతే చూడండి.' అన్నాడు
డాక్టరు— స్పెన్సర్ కోసం కోటుజేబులు తిడుచుకుంటూ.

'నాన్నలండీ. ఆమె... ఆకుపచ్చ సిల్కుచీరె,
మీరు ఎవరైతే జాకెట్, కట్టుకుందికదూ ? గదిలో బ్లూలైటు,
పడే పనివారి కేసుగా రాధాకృష్ణలసటం వున్నాయి
గదా!' అన్నాడు ప్రకాశరావు డాక్టర్ని సరీక్షగా చూస్తూ.

డాక్టరు నడలో గారడీలో పడ్డ నాకివరావరనా
బిత్తరపోయి—

'అం అం నీకు, నిజమే' అన్నాడు సత్తిగా.
ప్రకాశరావు పోయి ప్రతిస్వనించేలా నవ్వి—

'అవును, డాక్టర్. అది నా దయ్యమే.
కాంతయ్యగారు, మమ్మల్ని అనవసరంగా నోవ్వి' వాను.

డాక్టరు చేప్పిన హెచ్చో ఆవగీంజంత కూడా అబద్ధం
లేదు. వస్తాను డాక్టరు రమాకాంత్. గుడ్ బై' అని
లేవబోతున్న ప్రకాశరావు వ్రేలినపున్న నీలపురాయి
పుంగరం లైటుకాంతికి డాక్టరు హృదయంలో భయంక
రంగా మెరిసింది.

పక్షికి చిక్కిన పంజరం

౧

ద్రవిడం, కుష్టు, చాలాభయంకరమైనవ్యాధులు. ఈ రెండూ సోకినవారు అందరిచేతా దూరంగా తరుమబడతారు. ఒకవేళ కనికరించి ఎవరైనా యింత తిండి పోరేసినా, దయతో పక్కకు రానీరు. ఈ వ్యాధిగ్రస్తులు గుండా తిక్కిన వారికి జంకి, వారి అదుపాజ్ఞల్లో వారి కనుగూర్చున్న రీతుల్లో జీవిస్తుంటారు. జీవించాలనే ఆశ బోలెడు ముంది కాబట్టి పై వ్యాధిగ్రస్తులు యిద్దరూ తమ అభిమానాన్ని చంపుకుని బ్రతుకు తుంటారు.

కనకయ్య యిప్పటికీ లైబ్రరీ అరుగులమీద కనిపిస్తున్నాడే ఘంటాడు. అతని ధోరణిని ఎవ్వరూ పట్టించుకొడు. ఒకడు తన మాటల్ని వినాలని అతనికీ లేదు. లైబ్రరీ గోడలు కనకయ్య వాగుడు వినీ వినీ విసుగెత్తి బెత్తిక లూడి పోయాయి.

‘ఓ దీనజనులారా! డాక్టర్నీ, ఆడదాన్నీ నమ్మకండి. ఒరే డాక్టర్! నా పెళ్ళానికి యింజెక్షన్ యివ్వ

టానికి ఆ గదిలో అంత సేపా ! నీ బండారమంతా నాకు తెలుసు. నా పార్వతీ చాలా అమాయకురాలు. నీవు దానికేదో మందు పెట్టావు. తలుపు తీస్తావా, తీయ్యి. మర్యాదగా బయటికి రా ! లేకుంటే తలుపు బద్దలు కొట్టి బయటికి లాగి తంతాను. మందుపెట్టి దాన్ని వశం చేసుకోవటావా ? నాకు తెలుసు నీవేం మందు పెట్టిందీన్నా. జితేబికదూ... నాకు తెలుసు... ఆ వెంకట్రామయ్యగారితో కలిసి జితేబిలో మందు జోడించి పెట్టావు. ఆ విషాన్ని ఒక్క మంత్రంతో విరిచేస్తాను.

‘బాబూ ! బాబూ !! మీకు పూజ్యముంటుంది. ఆ వెంకట్రామయ్యగారి హోటల్ కు వెళ్ళకండి. వర్తి నూనె సరుకు. అక్కడి జితేబి తిన్నారా, మీ మనసులు మారిపోతాయి. సంజుప్త హోటల్ రైటు. డబ్బులు లేక పోయినా ‘రేపు తేండి పంతులుగారూ. మీదగ్గ రెక్కడికి పోతాయి’ అంటాడు.

‘పార్వతీ ! తలుపు తీయ్యి. శ్రీ శ్రీ శ్రీ రాజా బహద్దర్ కనకయ్య కొరగా రొచ్చారు... వెరిగండి — ఆలా తయారు కావాలి ! సినిమా తా ? అరే ! వాయిల్ కోక కట్టావా ? నీవు రాను. సిల్కు కోక కట్టకుంటేనే, నీ వెంట సినిమా... వస్తాను... చాలా లి తేలేదా ? బీరే చాకలి ! నీ హాక్కు చీల్చి డోలు కడతా. నీకు రేపు డబ్బున్ సిల్కు కోకలు తేస్తాను. ఈ కోడలు మానుకో.’

అంటున్నాడు కనకయ్య గుంజ దరువేస్తో.

‘దేవనాథారి వాగమా? కాంభోజి పాడ
మంటారా?’ అని అది చెదురుగా వున్న పిల్లల్ని
అడిగాడు. పిల్లలు కాకి గుంపులా ఒక్క-సారి గొల్లున
లేచారు. కానీ అది అప్పుడే యితర శబ్దాలు వినపడి
యిప్పటికీ చాలా కాలమైంది.

‘వాండ్రా! వచ్చిందారా! మీరు పాడమంటే
దేవు పాడటానీ, దేవు పిచ్చాన్నాడున్నారా?
నా పాదానీ పాడమంటే పాడటా... ఏం పార్వతీ పాడ
మంటావా?’

*

*

*

‘పార్వతీ...’ అన్నాడు కనకయ్య.

ఆ మాటలకంటే ముందుగాని కన్నరిగా తిరిగి పండు
గిరికి. టిబుల్ నూది కొండగట్టిన దీపపుకాంతి, గదిలో
నలుమూలలా పాక లేక అవర్ణపడుతోంది. సగం మేరకు
కానీ ఆరిపోయిన అగర్బాత్తి, ప్లాండులో నుంచుని
టిగ్గలూ గొంతులు చూస్తోంది. కనకయ్య పార్వతిని
అలా చూడకం చూచాడు. ఓ సౌందర్య రాశి
అది ప్రతిదీ వున్నది. కొండనన్నా కదల్చ గలడేమో
కానీ ఆ ముదిరినదైపున మరల్చుకోలేక పోతున్నాడు
కనకయ్య.

అలా పోవుకోవాలంటే, బలమనేది కేవలం

నిష్ప్రియోజనం. చాకచక్యమూ, యోగ్యతా కూడా
వుండాలి. కనకయ్యను లోకం వొట్టి దద్దమ్మన్నది;
కానీ కనకయ్య లోకాన్ని ఏమీ అనలేదు.

రాజ్యాలు, అపార సంపదా సంపాదింపవొచ్చు.
మంత్రులు, హంతకులు తేలిగ్గా కావొచ్చు, కానీ ఒక
స్త్రీచేత ప్రేమింప బడటం, ఆమె హృదయంలో నిక్షిప్త
మైన అవ్యాజాను రాగాన్ని, తాడో పేడో తేల్చు
కోవటం మాత్రం సులభ సాధ్యం కాదు. నీతీ, పరలోక
భయమూ, తరతరాలుగా వొస్తున్న నిబంధనలు, ఆర్థిక
అసమానతలాంటి సవా లక్ష బురుజులే నిర్మించకపోతే,
యీ పురుష సామ్రాజ్యం ఏనాడో జయింపబడి,
యిప్పుడు వాటి తాలూకు శిథిలాలనే మనం చూచే
వాళ్ళం.

‘చూడూ! నేను నీవాణ్ణి. అమ్మ లక్షలంటుంది.
అంత మాత్రంచేత నువ్వు కూడా యింత ‘యిదిగా’
అనటం మంచిది కాదు. ఇంకా కొంతకాల మాగు.
అదేం శిలేసుక బ్రతకదు గదా! ఈ గుండె జబ్బుతో
ఎప్పుడో ఒకప్పుడు రఫీమని చస్తుంది. తరువాత నీ
యిష్టం....సరా....’ అని కనకయ్య పార్వతి భుజం
మీద గోముగా నిమిరాడు.

పార్వతి మంచానికి గోడకు మధ్యగా ఊసింది.
కనకయ్య చెదిరిన ఆమె ముంగురుల్ని మొహంమీంచి

తీసి, బాత్తులో కలిపేటట్లుగా గోటితో సవరిస్తూ అన్నాడు.

‘అయినా ఘరవా లేదు. నీకు తెలీని దేముంది? నాలో పున్న గొంగింబెత్తు అభిమానం కూడా నశించి పోయింది. దానికి నేనేం చింతించటం లేదు. ఆ స్వాభిమానమే ఉంటే, నే నింకా అపక్కు తింటుండే వాడినా, నా యింట్లో తిన్నట్లు యింకా నా కండ్లలో కనిపిస్తూనే ఉన్నాయి. వాళ్ళు దండ్రులతో కాగి ఎండి పోతున్నారు.’

‘మధ్య యింట్లోని మానస వాడివనే సంగతి తీసి, మా వాళ్ళు యీ గోటిలో పెట్టారు. నా గొంతు గోళాడు. ఆ మానిన్ను చిత్తు చేసుకోకపోయినా, నా కర్మ యిలాంటిది కాదు. సుఖపడే జాతకం నా మొహాన లేవచ్చును పన్నుదేం ప్రయోజనం?’ అన్నది పార్వతి.

‘నాదీం, ఆస్త పరుణ్ణి. అనవసరంగా వాగ జోగు!’ అని అందామనుకున్నాడు. అయినా తన పూర్వ స్థితి అదేగదా! రోషపడి ప్రయోజనంలేదు - అనుకుని తనను అను గుణదాయించు కున్నాడు కనకయ్య.

‘ఇంతే! అమ్మ...’ అని చెప్పబోయే కనకయ్య మాటను మధ్యలోనే అడ్డుకుని, రోషంతో నిట్టూర్చి, తల కొండెం పెక్కగా తిప్పి, యింటి కప్పుకేసి చూసింది పార్వతి.

‘అవును. అమ్మే...మీ ముద్దులమ్మే; నా గొంతు

కోసింది. మా వాళ్ళను దగాచేసింది. ఆ స్త్రీడకు పెళ్ళిం
చూడు, ముచ్చటేస్తుంది. నాజీవితానికి యింతముచ్చటా
పాడూ నోచుకో లేదు. 'రాత కేడుస్తునా...కట్టుకున్న
మొగుడు కేడుస్తునా...' అన్నదట వెనుకటి కొకామె.
హాయిగా యింత చదువుకున్న పాడూ, ఉద్యోగస్థుడూ
నా మొహానికి, లేనప్పుడు నిన్న నేం ప్రయోజనం, ఆమె
నని ఏం ప్రయోజనం?' అని పార్వతి యధాప్రకారం
అటు కేసి తిరిగి పడుకుంది.

'నిజమే! దానిదంతా చాదస్తం. దాని నోటికి
నే భయపడుతున్నాను. అదీకాక బోలెడంత ఆస్తి
ఆవిడకు వుంది. ఎలాచెప్ప? కాస్త ఓపికపడితే ఆ
స్త్రీడరూ, ఆయన భార్యలాగే మనమూ వుందాం...
సరేనా...?' అతని మాటను ఆపుతూ, పార్వతి అన్నది
చిరాకు స్వరంతో—

'సరే. చాలా సంతోషం, కడుపునిండించి పడుకో.
పాపం పొద్దుపోయింది. సగలల్లా ఉద్యోగం చేసే చేసే
రెక్కలు ముక్కలు చేసుకొచ్చావు. అలసి పోయావు.
విసరనా? కాళ్ళొత్తనా? ఇంకేం కావాలి...?' అన్నది.

'ఇక్కడే పడుకోనా?' అన్నాడు కనకయ్య
భీతిగా.

ఆమె మాట్లాడ లేదు. కనకయ్య భార్యకు
కొంచెం దగ్గరగా జరిగాడు. ఆమె శరీరం తన శరీరానికి

అక్కడక్కడ తగులుతూ వుంది. ఆ స్వర్ణానందానికి
అని : త్ను బిడ్డ కమ్మాయ్. ఏవో అనుభూమైన
స్వర్ణానందానికి లాక్కెడు...—పార్వతి సౌందర్య
సాగరమో కనకయ్య యింకా మోడ్చినే తన్ను
కొంటున్నాడు.

౨

కనకయ్యనూ, అతని ఆంతరంగికవిషయాల్లోని
మరేదనూ, మనం అవహేళన చేయొచ్చు. కానీ అతని
మర్మలను పరిసరాల్ని మనం నిష్పాక్షిక దృష్టితో
ఆలోచించితే అర్థమౌతుంది...మాట అనడం సులువు.
తేలిక! ఈ లోకానికి ఆలోచించేందుకు తీరకుండదు.
'... నిష్ఠాన్ని. ఆడదానికి దాసోహమంటాడు' అని
యితరులు అనేమాట కొట్టెయ్య తగ్గది కాదుకానీ,
అలాన్నా స్థితికి తెచ్చిన బలీయమైన వత్తిడిని మాత్రం
ఎవ్వరూ ఆలోచించరు.

గర్భావస్థాను కనకయ్య దత్తు పుత్రుడు. పార్వ
తికి పెటమందీ నిర్ణయించిన భర్త. ఇవే అతనికున్న
జ్ఞానాలు. ముంబం నానాఅవస్థలు పడుతూ, యిష్టిపక్షం
వీయూని, న్యాయ పీఠాలు తిరిగే కనకయ్యను, ఏవో
మనస్సు బంధువులవల్లగానీ, మరెక్కడా ఎక్కడాగానీ,
యెవరూ అతన్ని దత్తత చేసుకోగది. ఆ నాటినుంచి

కనకయ్యకు యింత తిండి, గుడ్డా దొరికాయి. బహు
కాలం చదువుకునే శక్తిలేక, ఉదరపోషణార్థం ఏదో
చెయ్యాలి కనుక — అతని చదువుసంధ్యలు ఆటే సాగ
లేదు. కనకయ్య దత్తుపోయేకాలానికే అతనికావయస్సు
కూడా దాటిపోయింది.

కనకయ్య కంటే — చిన్న వాడిమీదే రాఘ
వమ్మకు మనసున్నది. రెండోవాణ్ణైనా యింతచదివించ
వొచ్చుననే ఆశవున్నా, ఆమె దూరంగా చాలావిధాలుగా
ఆలోచించింది. వాడా చిన్న బుడుతడు. ఎన్నట్టికి
ఎక్కొస్తాడు? తనకా గుండెజబ్బు. ఎప్పుడో బుడింగు
మనొచ్చు. ఈ ఆస్తిని ఆజమాయిషీ చేసుకోలేకపోతే
లోకులు తన్నుకు పోతారు. చదువులేకపోయినా యింత
వయస్సున్నవాడు. సంసారాన్ని దిద్దుకుని, తనకు
చేదోడు వాదోడుగా వుంటాడని ఆలోచించి కనకయ్యనే
దత్తు చేసుకున్నది రాఘవమ్మ.

వేళకు తిండి, మంచిగుడ్డలు, శ్రమలేని జీవితం
కావటంతో, కనకయ్య కాస్త నునుపారి, కంటికియింపుగా
తయారయ్యాడు. గర్భదరిద్రుడైన తనకు, యింతఆసరా,
ఆశ్రయమూ యిచ్చినందుకు, కనకయ్య తల్లిమాట
జవదాటే వాడుకాదు. దానితో అతనిలోని అన్ని శక్తులు
చప్పుగా చల్లారి పోయాయి. సన్నగా ఊచకుమల్లే
పెరిగి, ఎప్పుడూ ఏదో ఆలోచనతోదిగులుగావుండేవాడు.

ఇట్టి సమయం తన నెత్తిమీంచి దిగిందే కానీ, అతని
 కానంతో పాటు లేడు. తను యింత తింటున్నాడు. కానీ
 కన్నులు ములుములా మాడిపోతున్నారు. వారి పోషణ
 భారం అధికంగా వటంవల్ల; ఒకడు తగ్గటంవల్ల తమ
 భారం తగ్గుతుంది, వాడూ ఇంత సుఖపడుతాడు అనే
 ఆలోచనతో కడుపు వొడులుకుని, అక్కర కొచ్చిన
 తిన్న దత్తు యిచ్చారు. నిజంగా తను కృతజ్ఞత—
 రాఘవమ్మక్కాదు, తన తలిదండ్రులకే చూపాలి. కానీ
 ఏం లాభం? ఈ ఆస్తిలో ఒక్కచిల్లిగవ్వకూడా తన వారి
 ద్వారానికి రాఘవమ్మ వొప్పకొడు.

నయ్యాన్నూటపదహాస్లు, నెండిచేంబూ, నెండి
 కంఠియూ, మునలగు తగులాంఛనాలతో, వో చక్కని
 పిల్లలు కోడలిగా తెచ్చుకున్నది రాఘవమ్మ. 'బోలె
 డాక్కి, చదువు చట్టబండలు లేకపోయినా కట్టుకుపోయి
 సరిగ్గా ఉంది. వేణు చదువుకొని ఏం చేస్తున్నాడు?
 అంటే యీ చదువుకున్న వాళ్ళంతాను. నాల్గురాళ్ళు
 పుండునే పెయ్యోజుకుడు. ఎంతచదివినా ఐదు వేళ్ళు
 లోపు పోకపోతే అమ్మాయి వాడి చదువు భోంచేసి
 బ్రతుకుతుందా?' అని పార్వతి తల్లి పోరుకాడి
 ఈ సందర్భానికి ద్వి పెళ్ళిచేసింది.

వాళ్ళు అందానికి కనకయ్య కళ్ళు జిగేలు
 మున్నాయి. తన దత్త తరుగబట్టే రాఘవమ్మ దత్తు చేసు

కున్నది. ఆ యిడ్లీ పళ్ళెమే తన నెత్తినుంటే, యీ అందాల
రాశి తనకు లభ్యమయ్యేదా! అసలు అందాలరాశి
సంగతి దేవు డెరుగు. పెళ్ళయ్యేదా!... ఇకముందు తన
జీవితంలో కలుగబోయే సంఘటనలు నెమరేస్తో ఉబ్బి
పోయాడు.

కనకయ్యను పకడ్ బందీగా ఎలాపట్టుకొచ్చిందో,
కోడల్ను కూడా అలాగే పట్టుకు రావాలనే రాఘవమ్మ
ఆలోచన మొదట కొంచెం సాగినా, పార్వతి క్రమేణా
వ్యతిరేకించటం మొదలు పెట్టింది. కనకయ్యమీద
చలాయించటానికి ఆమెకు తగిన అవకాశం వున్నది.
పార్వతిమీద కూడా అదేవిధంగా సాగటానికి బలంలేక
పోయింది. ఇంతపున్న పొరుగుబంధంలోనుంచి, సౌఖ్యపడి,
దర్జా లనుభవించి సచ్చిస పండ్ల, రాఘవమ్మ
మూటను భారతం చెయ్యలేదు. ఇంత నష్టరంలోనుంచి
వొచ్చిన కనకయ్య, పార్వతితో సమూహంగా పోల్చు
కుంది రాఘవమ్మ. తన అనుభవంతో తేని కోడల్ని
సహించ లేక పోయింది. దానితో చిలికిన చిన్నచిన్న
తగాదాలు గాలివానగా మారాయి.

పండుక పుట్టింటకి వెళ్ళిన పార్వతి, ఎన్ని వుల్ల
రాలు మోసినా సమాధానం ముస్వలేదు. రాఘవ
మ్మతో కొంచెం గాఢరా వుంది. కనకయ్యను పంపినా
పోస్తుంటే కాళ్ళతోయిరా ఒకటసనే ఉద్దేశ్యంతో, అనే

బయలుదేరి వెళ్ళింది. పార్వతి తలిదండ్రులు నానా మాటలన్నాడు. తనో చవటను దత్తు చేసుకోబట్టే కదా తనిన్ని మాటలు పడాల్సి వచ్చిందని కిమ్మనకుండా పూరుకుండామె. పార్వతి ససేమి 'రా'నన్నది. నానా అవస్థలూపడి, నలుగురిచేతా చెప్పించి, తనవెంట తీసు కొచ్చింది పార్వతిని. దీనితో పార్వతిలో పూర్వం ఏ కోశానన్నా యింత భయముంటే, అదికాస్తా పోయింది. తను పార్వతిమీద నోరు చేసుకుంటే, ఈదఫా అంతు లేకుండా పోతుందనే భయంచేత, రాఘవమ్మ చప్పగా చల్లారిపోయి. ఆ కోసం కూడా కొడుకుమీదే చూపటం సాగించింది. అయినా చెదురుగా వారిద్దరూ తగాదా పడుతూనే వున్నారు. కీచులాడుతూనే ఉన్నారు.

అటు పార్వతీ, యిటు రాఘవమ్మా, వారివారి స్థానాలకోసం రెండు వైపులనుంచీ కనకయ్యను కుమ్ము తున్నారు. ఈ రెండు పొట్టేశృ మధ్యా కనకయ్య నలిగి పోతున్నాడు. ఎడతెగని సంఘర్షణలతో యిల్లు రద్దీ కాజొచ్చింది. కనకయ్య ఒక ఆలోచనచేశాడు. భార్యను వెనకేసుకొని తల్లిని గదమాయించాడు; రాఘవమ్మ భయపడు చుందనే సదుద్దేశ్యంతో. పార్వతి అందం కనకయ్యలోనే వాత్సల్యాన్ని 'ఇస్ పు యస్స' చేసింది. దాంతో రాఘవమ్మ కోక తొక్కిన తామలా లేచింది!

‘ఇస్తి పస్తిం నెత్తి నెట్టుకు తిరిగే గీత తప్పించి

నందుకా యీ మహాపకారం! నీరాత రాళ్ళపాలయ్యేదే
నేను తీసుకు రాకపోతే. నీకూ కళ్ళున్నాయిగా, నీతమ్ముళ్ళ
గణించాడు. నీ జాతక చక్రం తిరగబట్టి గారెల బుట్టిలో
పట్టావు. ఆడదాని మాటిని నామీది కొస్తావా? నువ్వు
చవటవని తెలిసే నిన్ను బొమ్మనుచేసి ఆ భడవా ఆడి
స్తున్నది. ఛీ! లోకుల సొమ్ముతిని గడకుమల్లే పెరిగావు.
అంతమాత్రం తెలీదూ ఆడదాన్ని అదుపులో పెట్టు
కోవటం?' అని రాల్చిపోసింది రాఘవమ్మ.

ఈసంగతీ నిజమే! ఆమె తన గతజీవిత వైచార్యాన్ని
ఆధారంగా తీసుకుని, తనను చావుదెబ్బ కొట్టింది. ఆ
దెబ్బకు కనకయ్య లోనిపులి గాండ్రించి పరుగు లంకించు
కున్నది. అలా పరుగెత్తుతూ విసివి చివలో దాక్కున్న
పార్వతి మీదికి దూకబోయింది.

‘నీ లాంటి చదువు సంస్కలు లేనివాణ్ణి చేసుకో
బట్టే నారాత యిట్లా రాసింది. ఆ స్త్రీడను, ఆయన
పెళ్ళాం చూడు, ఎంత ముచ్చటగా వుంటారో, నా
వాళ్ళు నా గొంతు కోశారు. ఆలనా, పాలనా, ముద్దా,
ముచ్చటా ఏముంది? నీ లాంటి అప్రయోజకుడు దొరి
కాడు నా ఖర్మకొద్దీని’ అనేది పార్వతి.

ఇదీ మరోవైపునుంచి కనిపిస్తున్న సత్యం. దీన్ని
చూచి కనకయ్యలో అదివరకే గాభరాతిన్న పులి, తన
కెడురుగా వున్నది ‘గిలి’ అనుకుని కనుచూపు మేర

కూడా కనిపించకుండా గుట్టలు పట్టిపోయింది. దాంతో
కనకయ్య లోని గొట్టె దిటవుగా కోటలు నిర్మించుకుని
రాజ్యం చేస్తోంది.

ఈ రకమైన వ్యధలు, బాధలు అతనిలో పెరిగే
మాంసాన్ని తినసాగాయి. ఆ కారణంగా కనకయ్య
ఎదుగూ బొదుగూలేక కట్టెపేడులా తయారయ్యాడు.
ఆ స్త్రీ, అందమైన పెళ్ళాం, యీ రెండూ అందకుండా
అతని నోరు ప్రూరిస్తున్నాయి. వీటిని అందుకునే ప్రయత్నం
లోనే గోజాలూ, వారాలూ, నెలలూ పరిగెత్తి పోతు
న్నాయి. ఉన్నకొందికీ ఆ రెండు మరీ పైకి పోతున్నాయి
గానీ, అతని కందేలా లేవు.

3

పోర్కు బెంచీమీద పడుకుని ఎంతో సేపు
అలోచించాడు కనకయ్య. తన గత జీవితంలోని దుర్బ
లత్వాన్ని ఆధారంగా తీసుకుని తల్లీ, భార్యా, యిద్దరూ
తన్ను హాళా-కు. రాఘవమ్మ కొడుకు గుట్లు భార్య
మొంగు బయట పెట్టటంతో, అతనిలోని 'ఇన్ ఫీరియారిటీ'
కొట్టబడింది. భార్య దగ్గర స్థానాన్ని సంపాదించలేక
పోయినాడు. ఎంత అలోచించినా అతని నోటి చేదు
విరగటం లేదు.

'వెల్లకీలా పడుకున్న కనకయ్య వొత్తిగిలి, చుట్టూ
 చూచాడు. తన చుట్టూ వున్నవన్నీ ఆనందంగా
 వున్నాయి. రంగు రంగు కోకలతో స్త్రీలు తగిన
 ఫాయాలో పురుషులు, ఎంతో కులాసాగా, ఆరోగ్యంగా
 ఆనందంగా కనపడుతున్నారు. తనకు కనిపించే ఏవొక్క
 ప్రాణిలోనూ రవ్వంత విచారం కూడా ఉన్నట్టు లేదు.
 భార్యాభర్తలు కలిసి తిరుగుతున్నారు. తనకు కొంచెం
 దూరంలో కూర్చున్న ఓజంట అతన్ని మరీ ఆకర్షించింది.
 ఆమె ఎందుకో నవ్వి, చేత్తో అతని తొడమీద కొట్టింది.
 'ఎంత హాయి!' అనుకొన్నాడు కనకయ్య. వారి
 మొహాల్లో అతనికి చీకూ చింతా కనిపించటంలేదు.
 రేడియోలో నుంచి ప్రవహిస్తున్న దక్షిణాది సంగీతం
 కానీ, పక్క ప్రక్కగా పడు గెల్తుతున్న కాల్ ధ్వనులు
 గానీ, అతన్నాధ్యాసనుంచి మరల్చి లేకపోయాయి.
 'ఎందుకు తనచుట్టూ గల ప్రసంచం అంత ఆనందంగా
 వుంది?' దానికి కారణం? తన కాయోగ్యత లేకపోవ
 టానికి .. కనిపిస్తూనే వున్నాయి భూతాలకుమల్లే.

ప్రధాన కారకురాలు తల్లి. పార్వతికీ తనకూ
 మధ్య దుర్భేద్యమైన కోట కట్టింది. తనకు సుఖం,
 సంతోషం లేకుండా చేసింది. ఆ కోట పడగొట్టాలి!
 ఎలా? ఈ మామయిదారి గుండెబిడ్డ దాన్ని తీసుకున్నా
 పోదు. పీడ విరగడై పోతుంది. ఆ బిడ్డకూ సిగ్గులేదు.

అంతకన్నా ఆ ముసలి చానికి విసుగు లేదు— అనుకున్నాడు కనకయ్య.

కనకయ్య ప్రక్క-కు వొట్టిగిలే సరికి, ప్రక్క జేబు లోని ముందు సీరా పొక్కలో వొట్టుకుంది. తను బయటదేది? కొరవి యిప్పటికి గుట్టి వొచ్చిందతనికి. గతి వారింటిలోని రాఘవమ్మ కోగంతో అవస్త పెడుతూవుంది. లేవబోయాడు—మళ్ళీ—

‘చావనీ. ముందు లేక చావనీ. దీని నోట్లో గుట్టిని వెలికినాడో పోయి రావడం. అయినా చావదు కదా, ముట్టివచ్చి; ఏమనాసరే మందు పోయి పోవడం.’ అనుకున్నాడు కనకయ్య.

మూర్ఖుగా కనకయ్య కళ్ళలో నో మెలుపు మెరిపలేదు. నామీ ముచ్చెనుబలు పోనాయి. మొహం పల్లి కిచ్చిపెట్టయింద. ఎందుకో గజగజా నొణికాడు. గుండెల్లో బలహింస పగ లేస్తున్నట్లు శబ్దమాతున్నది. కోపంబు నిక్కబొడిచాయి. శరీరంలో పులకరం బయలు దేరింది.

అదిగంటే కానీ కనకయ్య మామూలు స్థితికి రాలేకపోయాడు. వెంటిమించి లేచి, చొక్కా దులుపు తుని బయలు దేవాడు పెడుస్తున్నాడే కానీ అతని శరీరం కలకలం పుట్టింది. ఎక్కా పెడుస్తున్నాడో! పైత్యరోగికి తగ్గిన కళ్ళు కనకయ్య, నాలుక తడార పోతున్నది.

తనకు యిరుప్రక్కలా పరుగెత్తే వాటిని ఎలా తప్పకుని పోతున్నాడో అతనికి తెలీదు.

రాత్రి పన్నెండు గంటలతరువాత యింటికొచ్చి, తల్లి మంచం దగ్గరగా కూర్చున్నాడు. ఆమె ఆయాసంగా బాధగా మూలుగు తున్నది.

‘మందు తెచ్చావుట్రా కనకాయ్ ! ఓరి నీనోట గడ్డకొట్ట యింతసేపు ఎక్కడ చచ్చావురా ?’ అన్నది రాఘవమ్మ భరించ రానిబాధతో.

‘డాక్టరు...డాక్టరు. మరే, ఏదో వూరుపోయి, యిప్పుడే మందు యిచ్చాడు. మరి నేనేం చేసేది ?’ అన్నాడు నత్తిగా కనకయ్య.

‘బాగా... ఆ... ఆయాసంగా వుందని చెప్ప లేదూ ?’ అన్నది రాఘవమ్మ రొప్పుతూ.

‘చెప్పాను.’

‘మరి యింట్లోకి తీసుకు రాలేదేం ?’ అన్నది రొప్పు అధికంగా వుంటం మూలంన చిరాకుగా. కనకయ్యకు కంగారు పుడుతోంది.

‘రేపొస్తా నన్నాడు!’ అన్నాడు కనకయ్య.

‘ఏదీ...ఆ మందు కాస్త గొంతులో పోయ్యి. నేను కూర్చోలేను’ అన్నది రాఘవమ్మ ఎండిపోయిన పెదాలను నాలుకతో తడిచేసుకుంటూ.

‘మందివ్వలా. ఏదో పూత్ర యిచ్చాడు. దీంతో

తగ్గిపోతుం దన్నాడు' అని జేబులోనుంచి పొట్లాం తీశాడు.

‘నెయ్యి. గొంతులో వెయ్యి. నా తలరాత. ఇంలాపుండి చేసేదిక్కు లేదు. రాణీగారు సినిమాకు పోయారు — ఇంకకీ దాన్నేం ప్రయోజనం?... చూడు కనకం! నేను బ్రతుకుతానో, లేనో, చెప్ప లేను, ఆడదాన్ని ఎప్పుడూ నమ్మకు. ఇప్పటికే నిన్నది లోతువ కట్టింది. ఇక ముందన్నా జాగ్రత్తపడు.’

కనకయ్యకు ఆమె ఏం చెప్తున్నదో వినిపించటం లేదు. చెవుల్లో ఏదో పెద్ద హోరుగాలి లాంటిది బయలు దేరింది. ఆమె గొంతులో మాత్రవేసి యిన్ని నీళ్ళు పట్టి... తన గదివైపుకు నడిచాడు. గాలి పటంలా పుంకులో నడుస్తున్నాడు. ‘సినిమాకు పోయింది!’ అను కున్నాడు. మంచంమీద పడుకున్నాడే కానీ, అతనికి ఏదో భయంకర రూపం కనిపిస్తున్నది. దాని బ్రహ్మాండ మైన పిడికలిలో తను గిలగిలా తన్నుకుంటున్నాడు. కాళ్ళు, చేతులు పూచిక పుల్లల్లా పూగిపోతున్నాయి. కళ్ళు మూసుకున్నా తెరుచుకున్నా అదే రూపం... మోడడు దీపాల దిన్నెలా మండి పోతున్నది. అతను చూస్తున్నాడు. అలాని చెవులకు ఏదో భయంకరమైన గాఢమైన వినిపిస్తోంది. ఏం చెయ్యాలి? సక్కమీద అటు-అటు దూకే తున్నాడు కనకయ్య!

ఎక్కడో సరాసరి గదిలో కొచ్చింది. ఆమె

నాలోగించుచు అదిరిపోయాడు కనకయ్య. 'సినిమాకు
 వెళ్ళిపోతానని యిప్పుడే వచ్చేది? సినిమానించి
 ఎక్కడికి వెళ్ళావు?' అని అడుగుతూ మరుకున్నాడు.
 మూలలు గోంట్లలోనే వుండి పోయాాయి.

'ఏం! అలా పడుకున్నావ్? మీ తల్లిగారు
 నోరు తెరిచి, గుడ్డు తేలకేసింది. నాకే అదురు పుట్టింది.
 పోయి ఆచారిగార్ని పిలుచుకురా' అన్నది పార్వతి.

కనకయ్య మంచం మీంచి లేవబోయి, రెండు
 తిడులు పట్టుకొచ్చాడు. పడుతూ లేస్తూ పోయి, ఆచారి
 గార్ని తీసుకొచ్చాడు. ఆయనగారు నాడిచూచి—

'బయటికి పట్టుకెళ్ళండి.' అన్నాడు.

కనకయ్య గొల్లుమన్నాడు. పార్వతి మొహానికి
 గుడ్డ అడ్డం పెట్టబడింది. బయటిగోడకు సక్క-గా పడుకో
 తగ్గి, కాళ్ళ దగ్గరగా కనకయ్య, గుడ్డూని కవలగా,
 తలను దగ్గర వార్వతి కూర్చొని వున్నారు. బుట్టక్రింది
 నీళ్ళు కాంతి చారచారలుగా కనిపిస్తోంది.

చుట్టూ చేరిన నలుగురూ ఏమనిపోతారోనని,
 పార్వతి విచారంలో మునిగి పోయినట్లు నటిస్తోంది.
 కనకయ్యలోకి వారంకంటే ఎక్కువమే అధికంగా వుంటం
 నట్లు, ముందో సూదిగా కనిపిస్తున్నాడు. రాసువర్కును
 విరిగివేసి, ఆమె గుండుతలలో తెలిసిన వాంచీకే
 ఏ తిరుపు పెట్టుకున్నారు. మధ్యాహ్నం సకల్లా తనవా

రొచ్చాను. పార్వతివైపు వారు రావటానికి అసలు
 ఈ వార్త అందటమే ఆశ్చర్యంగదా! 'పట్టండి. ఇంకా
 ఎంతసేపు వచ్చినా తిరిగిరాదు కదా! కాకపోతే,
 ఇవ్వాలి, రేపు, అంతే తేడా!' అని హితవాక్యాలు
 చెప్పి నలుగురూ నాలుగు కేతులేసి శవాన్ని లేపారు...
 కాలనలో స్నానంచేసి, గుడిలో దీపారాధన చూచి
 నలుగురితోపాటే యింకానూ వాళ్ళాడు కనకయ్య.

న్యాయాదు పార్వతి తలిదండ్రులకు కూడా చేరారు.
 రాఘవమ్మ చావు యీ న్యాయ రోజుల్లోనే పాతపడి
 పోయింది. పార్వతి తన తలిదండ్రులను చూట్టంలోనే
 నిమగ్నరాలయి హుషారుగా పూది. తనవార్ని నిర్ల
 క్ష్యంగా చూట్టం కనకయ్యకు బాధగా పూది. కాని
 ఏమీ అనటానికి గుండెలేదు. పూర్వమే బలహీనుడు.
 కాగా తన కీర్పడు కొత్తగా మోచిచ్చన బలమంటూ ఏదీ
 లేదు. తగదా పడినా తనవారి ముందు కూడా యింకా
 తలొంచుకోవాలి.

పార్వతి తండ్రి దొడ్లో స్నానంచేస్తూ, నీళ్ల కాగు
 క్రింద మంటపరిచేస్తున్న కూతుర్ని పిలిచి—

'పిచ్చిదానా! పట్టుదల వుండాలిందే. కాని
 దానికి సమయా సమయా లున్నాయి. ఇంకా నువ్వు
 యిలా పెరిగి వున్నావంటే నీ చేతి కేమీ చిక్కడం.
 నాడికా యిద్దరు తమ్ముళ్ళు, కుటుంబం వుంది. వాళ్ళు

గోతి దగ్గర నక్కలకు మల్లే కాచుకు కూర్చున్నారు —
అన్నాడు.

పార్వతికి అర్థంకాక అదోహూదిరిగా తండ్రిని
చూస్తూ నుంచుంది.

‘ఏమిటే అలా వెళ్లి మొహం మేసుక చూస్తావు?
ఇప్పుడు ఆస్తి వాడి చేతుల్లో వుంది. అది కాస్తా తమ్ము
లకు రాసిచ్చాడా సరి...యిక నువ్వు అనుభవిస్తావు’
అన్నాడు తండ్రి.

పార్వతికి భయమేసింది. కనకయ్య ఆమె కళ్ళకు
ఎంచేతో అజేయుడుగా కనిపించాడు.

‘ఎట్లా నాన్నా?’ అన్నది భీతిగా పార్వతి!

‘ఎట్లా అని అడుగుతావేమో విద్వితించా!
చిన్నగా వాణ్ని లాలనచేసి ఆకాశా రాముంచుకో.’
అని అతనంటూండగానే అడుగిసి ఎవరో వస్తున్న
అలికిడైంది.

‘ఈ నీళ్ళకాగు అటుపెట్టు’ అని భుజాన తుండు
గుడ్డేసుకుని, ఎదురుగా వస్తున్న అల్లుడితో అన్నాడు—

‘నీ కోసమే యింత సేపూ వున్నాం. రెండు
చెంబులు పోసుకో. భోజనం చేదాం...అరే! యింకా
పిల్లాడిలా అలా బిక్క మొహం మేసుకుంటారా! ఛీ.
డోరుకో. నేను లేనూ—’ అని పార్వతికేసి తిరిగి—

‘అబ్బాయికి నీళ్ళు తోడవే! యిద్దరూ ఎంతో

చిక్కపోయాను... పోయి నీళ్లు పోసుకో నాయనా!
అంటూ ముందుకు నడిచాడు పార్వతి తండ్రి!

పార్వతి వసారాలో పడుకున్నదే కాని, ఎంతకీ
నిద్రరావటంలేదు. తన తండ్రి చెప్పిన మాటే యదార్థం.
తన మూతి బిగింపు యిక పనికిరాదు. యిష్టమున్నా
లేకపోయినా కళ్లు మూసుకోవాలి. ఆమె మంచం
మీంచి లేచి, కొంచెం దూరంలో నిద్రపోతున్న కన
కయ్య దగ్గరకు పోయి, మెల్లగా అతన్ని కుదుపుతూ
లేపింది. కనకయ్య కళ్లు తెరిచాడు. ఎదురుగా పార్వతి
వున్నది. అతను నమ్మలేకపోయాడు. చుట్టూ చూచాడు.
ఆవు పడుకొని నెమరేస్తూ వుంది. దాని కళ్లు నీలాల్లా
మెరుస్తున్నాయి.

‘ఎందుకు?’ అన్నాడు కనకయ్య.

‘పోయి గదిలో పడుకో...’ అన్నది పార్వతి.

‘ఎందుకు?’ మళ్లీ అడిగాడు కనకయ్య; తనకా
సంఘటన కొత్త కాబట్టి అర్థంకాక.

పోయి పడుకో చెప్తాను.’ అన్నది, చెయ్యిపట్టుకు
లేపుతూ. అయోమయంగా దిక్కులుచూస్తూ వెళ్ళి
పడుకున్నాడు. తన నిక్కడ ఎందుకు గదిలో పడుకో
బెట్టాడు? ఎందుకొ బెట్టందే పో... ఆమె రాలేదేం?
తలుపు తీసుకు వెలుస్తూ పోతుందా?... యిలా తర్క-
విద్వేగాలూ ప్రశ్నలూ, పోడమ వాసనతో పాటే పార్వతి

గదిలో కూర్చుంది. 'కలా?'—పట్టుకోక జరి కుచ్చెళ్ళు
పల్చటి శబ్దాన్ని చేస్తున్నాయి. ఆ సౌందర్య రాశి తన
ప్రక్కగా వాలిపోయింది...

కనకయ్య ఈ హఠాత్సం ఘటనను ఊహించ
నందున, అతని కేమిచెయ్యూలో కూడా అర్థంకాక గిజగిజ
లాడి పోయాడు.

౪

కనకయ్యను బాగా దగ్గరగా లాస్కని అతని
చెంపమీద నిమురుతో - 'మూడు రోజులనుంచీ చూస్తు
న్నాను. అక్కడే పడుకుంటానే?' అన్నది పార్వతి
జత్తులోకి వేళ్లు పోనిచ్చి క్రాపు సరిచేస్తూ.

'నిజంగానా?' నవ్వు లేక పోయినాడు కనకయ్య.

'నిజంగా. వొట్టు. రోజూ పిలుస్తామనుకుని లేచే
సమయానికి ఎవరో ఒకరు మెలుకునే వుంటున్నారు.
యివ్వాలి ఎంతో ప్రయత్నంమీద లేవగల్గాను.' అని
నోటికి టేబిల్ మీద జిలేబీ వేసి అందించింది. జిలేబీకన్నా
తియ్యగా వుంది పార్వతి స్వర్గ. తను కలలోకూడా
అనుకోలేదు. ముసిలిముండు ఉన్నంతకాలమూ తనకి
యోగ్యత కలుగనిచ్చిందా? కాదు ఎంత వృధా అయి
పోయింది! పీడా వొడిచిపోయింది. ఇక తను సుఖ
పడొచ్చు. పార్వతికి మరని మంచి కోరికలు లేవాలి.

ఆ నీడను...వాడి పెళ్లై...అంతకన్నా బాగా చిలకా,
గోరువంత గు నుల్లే వుండా లనుకున్నాడు కనకయ్య.

అది పొక్కడి కోసమే, పగతో, త్వరగా తెల్ల
వారిందా అనిపించింది కనకయ్యకు.

‘మరో రెండు గోజుల్లో మా నూరు పోదాం.
నీకు గుడ్డలు పెట్టాలిట. మీ వాళ్ళను అటు పంపు’
అన్నది పార్వతి.

‘సరే’ అన్నాడు కనకయ్య.

ఆ తెల్లవారి కనకయ్య తండ్రి, కొడుకును
ప్రక్కకు పిలిచి—

‘ఇనుగో? నువ్వు ఎంత దత్తుపోయినా మా గర్భ
వాసాన ఉన్నించిన వాడివే. పెట్టుపోతలు కట్టినా పుట్టు
పోతలు మాత్రం కల్లకావు గదా. నా మాట విను.
భగవంతుని దయవల్ల నీకు బోలెడాస్థి వచ్చింది. నీతమ్ము
ళ్ళకు యింకా పెళ్లి పేరంటాలు గావాలి...’ తండ్రి
మాటను వూర్తికానివ్వకుండానే—

‘ఆఁ, అయితే...?’ అన్నాడు కనకయ్య.

‘ఆఁ ఏమీలేదు. వాళ్లిద్దరికీ చెరో ఎకరం
ప్రాస్తినా, యింత మాటుంటే నీ పేరు చెప్పుకుని దీపం
పెట్టమంటారు. లేకుంటే వాళ్లు ఆ జన్మబ్రహ్మచారులు
గానే వుంటారన్నట్లుంది. నీ రక్తం పెరిచికి పుట్టాడుగదా!
నేనే సలవాడిస్తే ఆ ఆస్తికి వాళ్లు అప్పులు కారా?’

అన్నాడు తండ్రి కనకయ్యలోకి దీనంగా చూస్తో.

కనకయ్య ఆలోచించాడు. తండ్రిమాటలు చాలా
యదార్థంగా కనిపిస్తున్నాయి. తనకున్న దాంట్లో చెరో
ఎకరంరాస్తే, వాళ్ళు యింతసుఖపడతారు. తనకూ తరిగి
పోయే దేమీలేదు...

ఇలా అని అనుకున్న కనకయ్య, తన తండ్రి
ముఖంలోకి చూచాడు. దౌడలు జారిపోయినాయి.
జత్తుపండి సంస్కారంతోక రాగివర్ణంగా మెరుస్తూంది.

‘యిద్దరూ బాగా పెద్దాల్లైనారు. నాల్గు బస్తాలు
యింటికొచ్చే యేర్పాటుంటే వారి శేషజీవితం సుఖంగా
వెళ్ళిమారిపోతుంది. గాసిచ్చినా నన్ను అడ్డేవారు లేరు’
అనుకున్నాడు కనకయ్య.

తండ్రి మోకాలిమీద తలపెట్టుకుని, నేలమీద
ఏదోవ్రాస్తూ ఆలోచిస్తున్నాడు. ఏదో అలికిడి కావటం
మూలాన కనకయ్య అటుకేసి చూచాడు. గది కిటికీ
లోంచి పార్వతి కనిపిస్తూంది. లోపలకు రమ్మని చేత్తో
పైగ చేస్తున్నది. ‘వొస్తున్నా’ అన్నట్లు మొహంపెట్టి
చూచాడు కనకయ్య. ఆమె బుడ్డమూతిపెట్టి కొడతా
నన్నట్లుగా వేలు వూపుతోంది.

‘సరే’ అని లేచి కనకయ్య పార్వతి గదిలోకి
పోయాడు. పార్వతి అతన్ని సగంరగా లాక్కుని జత్తు
నిమురుతో...

‘ఏమిటి అంటున్నాడు మీ నాన్న?’ అన్నది.

కనకయ్య జరిగినదంతా రెండు ముక్కల్లో చెప్పాడు. పార్వతిగుండె గతుక్కు మన్నది. కనకయ్యను యిక్కడుంచితే తన తండ్రి అన్నదంతా జరిగిపోతుంది. ఇవ్వాలి ఒక యకరం, రేపు రెండు... అలా అంతా కర్పూరంలా హరించి పోతుంది. వెంటనే తన నూరికి తీసుక వెళ్ళాలి— అని పార్వతి అనుకున్నది.

‘రేపు మా నాన్న అమ్మా వెళ్తారట, మరి మనం వారితోపాటు పోతేమంచిది.’ అన్నది పార్వతి, కనకయ్య చొక్కా కంటిన గోడ మట్టిని దులుపుతో.

‘పోదాం’ అన్నాడు కనకయ్య ఆ మైకంలో.

‘కనకయ్యకు ఎప్పుడు ప్రొద్దుకూకుతుందా అనే ఆలోచన తప్ప యితర ఆలోచనే లేదు. తండ్రికి ఎన్నో రకాలుగా బాసలుచేసి ఆయన్ను బండెక్కించాడు. రెండు రోజుల్లో పార్వతితో అత్తగారింటి కెళ్ళాడు. అతనికి యిప్పుడేదో ఇంద్ర పదవి లాంటిది, యింతవరకూ, ఏ మానవుడూ జయించలేని దేదో తను జయించి నట్లుగా తలపోస్తున్నాడు.

పార్వతి హృదయంలో యింత బ్రహ్మాండమైన ప్రేమ దాగివుందా! తనను ఎంత ప్రేమగా చూస్తోంది! ఆ రాత్రి పార్వతికూడా భోజనంచేసి గదిలో కొచ్చింది. అప్పుడు, ఆమెకేసి పరకాయించి చూశాడు. పార్వతి

ఎంత అందంగా వుంది - తనని మామగారూ అత్తగారూ
ఎంత మర్యాదగా చూస్తున్నారు ! పార్వతి కనకయ్య
ప్రక్కగా పడుకుంది.

‘పాలు తాగుతారా?’ అన్నది పార్వతి.

‘ఇప్పుడు కాదు. మరో అరగంటుండి.....’
అన్నాడు, ఆమె చెంపల్ని తాకితే మాసిపోతా యేమో
నన్న భయంగా తాకుతూ.

‘మీ తమ్ముళ్లకు పొలం వ్రాసిస్తారా?’ అన్నది
దగ్గరకు జరిగి.

‘ఆ.. ఆ సంగతు లిప్పుడెందుకులే.....’ అన్నది
మాట్లాడుకుందా..’ అన్నాడు చక్కని సమయాన్ని
పాడుచేస్తుండేమో ననుకుంటూ.

‘చూడండి ! మీరింత వెర్రిబాగుల వారు గను
కనే, మీ అమ్మ నిన్ను పోలు బొమ్మని ఆశించి
ట్లాడించింది. ఆమె పోయింది, మీ వాళ్లు ఆ తాడును
పట్టుకున్నారు. అంతేలే, తాడు యెవరు లాగినా బొమ్మ
ఆడుతుంది. దానికేం తెలుసు... ఆడటమే దాని పని...’
అన్నది పార్వతి కొంచెం ఎడంగా జరిగినదల్లా స్వల్ప
కొస్తూ.

‘నువ్వనేనీ నా వర్ధి కా తీదు.....’ అన్నది
కనకయ్య ఆమె పెదాల కయిన నువ్వువు మర
తున్నా.

‘ఆ, నాకెందుకొచ్చిన బాధ ! ఇంకాస్త జరుగు, నిద్దకొస్తున్నది.’ అన్నది పార్వతి అతని నడుము చుట్టూ చెయ్యివేసి.

‘చెప్పరాదూ, ఇంతలోనే కోపమా!’ అన్నాడు కనకయ్య.

‘ఆలోచించాల్సింది నువ్వు. ఒకడు ఆలోచించి పెడితే చేసేవాడు ఏమంత గొప్పవాడూలే. పోనీ గానీ, పాలు చల్లారి పోతాయి. తరువాత సహించ నంటారు’ అన్నదామె.

‘సహిస్తాయి కానీ...చెప్ప...’

‘నా మాటల్లో వుంటానంటే...’ అన్నది పార్వతి.

‘ఉంటా...’ అన్నాడు కనకయ్య ఉండనంటే యీ కాస్తజాగా దొరక దేశాననే భీతితో.

‘నామీద నమ్మకముంటే, ఆస్తి నాపేర రాసెయ్యి. రేపు మనకీ పదిమంది కలుగుతారు. ఉన్నది దాన ధర్మాలు చేస్తుంటే, మన గతి చివరకు నాల్గు కొంగులు ముడేయ్యాలిందే...’ అని అతని మొహవైఖరి ఎలా వుందోనని సాలోచనగా చూచింది పార్వతి.

కనకయ్య పది నిముషాలు మాట్లాడ లేదు. అతని వైఖరి చూసేసరికి పార్వతికి భయం వేసింది. కానీ కనకయ్య పార్వతికంటే కూడా భయస్థుడు. పార్వతి మీ రకమైన స్వప్రయోజనం కోసం ఈ నాటక నూడు

నున్నదని కనకయ్యకు తెలియదు. పట్టగింజలుతిని, ఉచ్చలో
పడుకుంటూ ఎగిరి సాయ్యేటట్లుండే అనుకున్నది పార్వతి.

‘సరే నీ యిష్టం... తగలబెట్టు. యింకోరికైతే
నా సలహా దేనికి? నీ సుఖమే నా సుఖం.’ అని నిరస
నగా అటు తిరిగి పడుకుంది పార్వతి.

ఆమె ముఖం చాటయ్యేటప్పటికీ, కనకయ్య
కళ్ళకు చీకట్లు కమ్మాయి. పెద్ద చిక్కే తెచ్చి పెట్టిం
దనుకున్నాడు.

‘చూడూ. నీక్కోపం వస్తుందంటే యిక నేనేమీ
మాట్లాడను. ప్రాధేయపడుతున్నారని గానీ...’ అన్నాడు
కనకయ్య.

‘మళ్ళీ ఆ పాతపాటే పాడతా రేమిటి? నే
కాదన్నానా? పొలం వ్రాసియివ్వటం మంచిది కాదన్నాను
కానీ, అంతగా కాకపోతే ఏడాదికో నాల్గు పుట్లు వొడ్లు
తోలితే సరి. అంతే కానీ ఆ ప్రి రాసిస్తానంటా రేమిటి?
అందుకనే నిన్ను అందరూ ఆడిస్తున్నారు.’ అన్నది
పార్వతి.

‘అలాంటప్పుడు ఆస్తి నీ పేరెందుకు?’ అన్నాడు
కనకయ్య. ఈ ప్రశ్నకు ఏమి జవాబివ్వాలో పార్వతికి
అర్థంకాలేదు. అయినా మాట ఏదో వొకటి అనాలిగా.

‘నీకు తెలియదు. ఒకరు చెప్తే వినవు. ఏం లాభం;
ఎన్ని గుణాలున్నా? ఆస్తి నీ పేరుంటే అన్నీ చిక్కులే.

నా పేరవుంటే అన్ని విధాలా ఉపయోగముంది. నీ వాళ్ళకు పెట్టితే నే కాదంటానా? నాల్లు పుట్లు తోలితే సరి. సుఖంగా కాలం వెళ్ళమారి పోతుంది. రాయక పోయినా చింతలేదు' అన్నది పార్వతి.

‘సరే నీ యిష్టం...’ అన్నాడు కనకయ్య.

పార్వతి లేచి గ్లాసులోని పాలు అతని కందించింది. ఎంత రుచిగా ఉన్నాయి ఆమె అందించిన పాలు!

తనలో కుట్రా, ద్రోహబుద్ధిలేనివాడు, తన ఎదుటివార్నికూడా అదే స్థాయిలో చూస్తాడు. అందుకే లోకంలో ఎక్కువభాగం నిష్కపటులే వంచింప బడు తుంటారు. అలా వంచింపబడిన వారిలో, ఎక్కడో ఒకడు తిరిగి కోలుకుంటాడు. తక్కినవారు అగాధాల్లోకి త్రోయబడి, వెలికి రాలేక అందులోనే మూలుగుతూ, కాలగర్భంలో కలసి పోతుంటారు. కనకయ్య ఆస్థినన్నా వ్రాసి యివ్వాలి— లేదా పార్వతినన్నా వొదలాలి. పార్వతిని వొదలడం అతనివల్ల కాలేదు.

ఆస్థి మొత్తం సర్వహక్కులతోనూ పార్వతి పేర రిజిష్టరు చేసి బయటపడ్డ పదోనాడు, కనకయ్యపేరి పుత్తర మొచ్చింది. ఆ కవరు పార్వతి అందుకుని చదువుకుంది.

‘చిరంజీవి కనకయ్యకు,

మీ తండ్రి చిరామువుగారు దీవించి వ్రాయునది. ఉభయకుశలోపతి. నీ ఆస్తి నీ భార్యపేర వ్రాసిన సంగతి తెలిసింది. మంచిపనే చేశావు. భాగ్యవంతుణ్ణి చెడ గొట్టేవాడూ లేడు; దురదృష్టవంతుణ్ణి బాగుచేసే వాడూ లేడు. కానీ ఒక్కవిషయం. అదృష్టం జీవితంలో ఎప్పుడో ఒక్కసారే తలుపు కొడుతుంది. మెలుకువగా వున్నవాడు తలుపు తీస్తాడు; పండిపోతాడు. అదృష్ట హీనుడు నిద్రపోతూనే వుంటాడు. రాఘవమ్మగారు నిన్ను దత్తు తీసుకునేప్పుడు, నువ్వు మేలుకునే పున్నావని అనుకున్నాను. కానీ యిప్పుడు తెలిసింది నువ్వు నిద్రపోతున్నావని. నీ తాత కూడా యిలాగే రాసి, ఫకీరై పోయినాడు. ఆ పేరే నీకూ పెట్టాము పొరపాటున. కానీ ఆచారభంగం కాకుండా నీ తాతపేరు నిలబెట్టావు. భగవంతుడు నీకు బిడ్డల్నిస్తే వాళ్ళకు చెప్పు, ‘కనకయ్య పేరు పెట్టవద్దని’. మీతాత కనకయ్య చేసినదానికి, మాచేత తిట్లు తింటున్నాడు. రేపు నీ ముందువారి కూడా నిన్ను తిట్టతారు. సుఖంగా వుండు.’

నీ తండ్రి

చలపతిరావు

ఆ వృత్తరంలో తన నిజస్వరూపం పార్వతికి గోచరించే సరికి ఇట్లు మండిపోయింది. ఉత్తరాన్ని ముక్కలు ముక్కలుగా చిప్పి పారేసింది. ఆనాడు కామకదా, యీ నాటికీ కనకయ్యకు ఆ వృత్తరం సంగతే తెలీదు. కనకయ్య భార్యతో కూడా గృహాన్ముఖుడై నాడు ఎంతో సంతోషంతో. ఏదో రాజ్యాన్ని జయించి రాణి వాసాన్ని బందీగా పట్టుకొస్తున్న స్థాయిలో ఉన్నాడు.

౨

అస్తి రిజప్తురు చేసిన రాత్రి కూడా కనకయ్య కలలాసాగానే గడిపాడు. పాలు తాగాడు, పనసతొనలు తిన్నాడు, ఆనందడోలికల్లో ఊగాడు. కానీ యిప్పుడు ఆ పాలూలేవు, ఆనందడోలికల్లో ఊగటం అంతకన్నా లేదు. పార్వతి కనకయ్యను చూచి చూడనట్లుగా నవ్వించ సాగింది. చేతులు కాలిన తరువాత అమలు పట్టకంటే ఏం ప్రయోగం? స్వాతికారైతే ముచ్చావు విప్పిలా నోచు తరచుచునే వున్నాడు కనకయ్య. అమలు పూర్తికొనకం. ఎప్పుడైనా ఒక బింగువు పడితే సంతోషిస్తున్నాడు.

పీకంటాను నవ్వున పార్వతి రాత్రి పదికొండు గంటలు దాటితే మువ్వత నవ్వింది. ముప్పటికంటే అప్పుర పనికొంది. బయట కొడు ఆగిన శిబిరానికి.

తన యింటికా కారు! కటికలోంచి చూచాడు కనకయ్య.
కారులోంచి పార్వతి దిగింది. ఆ కారులో నుంచే ఒక
చెయ్యి బయటికిపెట్టి 'వస్తాను' అన్నట్లుగా అంటున్నాడు
లోనివ్యక్తి. పార్వతికూడా అలాగే వూపింది. కారు
పూర్తి అయిన శబ్దం వినిపించింది...

తలుపు తీశాడు కనకయ్య. ఆమె వాలకం
చూస్తూవుంటే అతనికి అనుమానం కలిగింది.

'పేరంటానికి వెళ్ళి యింత సేపటికా రావటం?'
అన్నాడు కనకయ్య రుసరుస లాడుతూ.

'కానొద్దనా...మాటలా? పెద్ద భాగ్యవంతుల
యిల్లు. మనయిల్లా బుడుంగున చేసుకోవడానికి...?'
అన్నది పార్వతి.

'ఆ కారులోని వారెవరు?' అన్నాడు.

'సుశి...' అన్నది.

'సుశి! చొక్కా తోడుకుంటుందేం?...ఆడది
చొక్కా- తోడుకుంటుందా?' అన్నాడు అనుమానంగా.

'సుశి కూడా చేతులున్న చొక్కా-యే తోడు
కుంటుంది. యింట్లో కూర్చుంటే ఫ్యాషన్లు నీకేమి
తెలుస్తాయి? ఓయి నీ అనుమానం చొంగట్టోలా.
పడుకుందాం పద...' అని చెయ్యి పట్టుకుని గద్దెపై
నడిచింది పార్వతి. దాంతో కనకయ్య నరాలు చప్ప
బడి ఆమె ననుసరించాడు.

కనకయ్య, పార్వతీ; రెండు భిన్నతత్వాలు, అభి
రుచులు, ఆనర్థాలు గలవారు. కనకయ్య తన పాంఛా
త్పత్తిని అనుభవించు తున్నాడు.

పార్వతి చుట్టూవున్న ప్రపంచం ఆనందంగా
హాయిగా వుంది. కాస్త బ్రాజర్, కోటూ, బూటూ,
సిగరెట్టు యిలాంటి నాగరికతలేని కనకయ్య; ఆమె
దృష్టిలో పిపీలికలలా కనిపిస్తున్నాడు. తప్పు చేసినా
గొప్పగా చేయాలనే ఉద్దేశ్యంతో మరొక మార్గంలోకి
సునాయాసంగా వెళ్ళిపోతోవుంది పార్వతి.

ఈ విభిన్న తత్వ ద్వయం కలుసుకోవటం, కల
పటం కూడా కష్ట సాధ్యమైనపనే ! ఈ ప్రయాణీకుల్లో
ఎవరు ముందు బోల్తాపడతారు ? గాయా లెవరికి తగు
ల్తాయి ? ఎవరు ఉత్తములు ? ఎవరు నీచులు ? అని
నిర్ణయం చెయ్యటం ఆళ్ళే సులభమైంది కాదు. యిద్దరూ
పతనంకావొచ్చు... లేదా ఒకటి మాత్రమే కావొచ్చు.
దానికి గురిచిన జీవులే ఆదిర్భ ప్రాయులు.

ఆనాడు సినిమాలు పోయి యింటి కొచ్చిన
కనకయ్య తలుపు తెడుతూ—

‘పార్వతీ...’ అన్నాడు.

సమాధానం రా లేదు. నిద్రపోతూ వుండేమో
ననుకొన్నాడు.

‘పార్వతీ...’ యింకొంచెం ప్రియలో పిలిచాడు.

పది నిమిషాలకు తలుపు తీసింది పార్వతి.
ఆ వేషం చూసేసరికి కనకయ్య గతుక్కు మన్నాడు.
“నుయి తనరకు చూడని పట్టుకోక కట్టింది. రవిక
మీది బయటకు మెరుస్తోవుంది. సినిమాకు రమ్మంటే
‘తల నొప్పి’ వుంది’ అన్నది పార్వతి. మరి యింత
తీరిగ్గా, అహరిగ్గా, ఎందుకు ముస్తాబైంది?

నాలుగు మెతుకులు కొరికి ఆమె ప్రక్కనే
పడుకున్నాడు. వెన్నెల కిటికీ లోనుంచి పడుతున్నది.
అటు తిరిగి పడుకున్న పార్వతిని తనేమీ పలుక
లేదేమో. ఆమె కూడా అతన్ని కదప లేదు.
కిటికీలోనుంచి పడుకున్న వెన్నెల్ని చూస్తూ ఆలోచించు
తున్నాడు కనకయ్య. అలా రెండు గంటలు గడిచాయి.
వెన్నెల నీడ బాగా చాచుకుని గోడకు తాకుతున్నది.
గోడకు ప్రక్కగా సగం కాల్చి సలిపి వేసిన సిగరెట్టు
కిసిపిస్తున్నది. ఎక్కడిదీ సిగరెట్టు? తను కాల్చాడు.
కాల్చే మరోప్రాణి యింట్లో లేదాయే. పార్వతి బాగా
నిద్రలో వుందని ఆమె ఉచ్చాస నిశ్వాసల్నిబట్టి తెలు
స్తోంది. అనుమానంతోలేచి, ఆ సిగరెట్టు పక్క అందు
కుని చూచాడు. సిగరెట్టే! పాడు వాసన కొట్టింది,
పాతేళ్ళాడు. అలమరాతీశాడు. గాజు గ్లాసులో పాలు
కాసిని కసిపిస్తున్నాయి. ఈ చిహ్నంబర రహస్యం ఏమిటి?
అలమరా తలుపులు యధాప్రకారంవేసి ఒకసారి పార్వ

తిని చూచాడు. అతని సరీరం కోపంతో ఉక్కిరిపోయింది.

‘పార్వతీ’ అని గట్టిగా కుదిపి లేపాడు. ఆమె బద్ధకంగా యిటు పోయింది —

‘ఆ ఏం కొంటే మునిగి పోయింది? అన్నది చిరాకుగా.

‘మునుగుతుంది ఎందుకు మునగదూ? ఈ గది లోకి ఎవ్వడొచ్చాడో చెప్పు’ అన్నాడు. అతని కళ్ళు కోపంతో చింత నిప్పులకు మల్లేవున్నాయి.

కనకయ్యలోని పులి కాస్త గాండ్రించింది. ఇది వరకు తన్ను ఎలా చూచినా అతనికి యింత కోపం రాలేదు. దానికి ప్రబలమైన కారణం తన గత జీవితం తాలూకు నైశ్యం. తన స్త్రీతో మరో పురుషుడున్నాడంటే అతనిలోని క్రూర్యం అతనికి ఎదురు తిరిగింది. కాని పార్వతికి తెలుసు; అతనిలోని పులి స్వారికి అరుస్తూ వుందనీ, దానికి కోరలు లేవనీ, ఏమీ చేయలేదనీనూ.

‘ఎః రొచ్చాడు...?’ అన్నది ముహూం చిట్టిస్తూ.

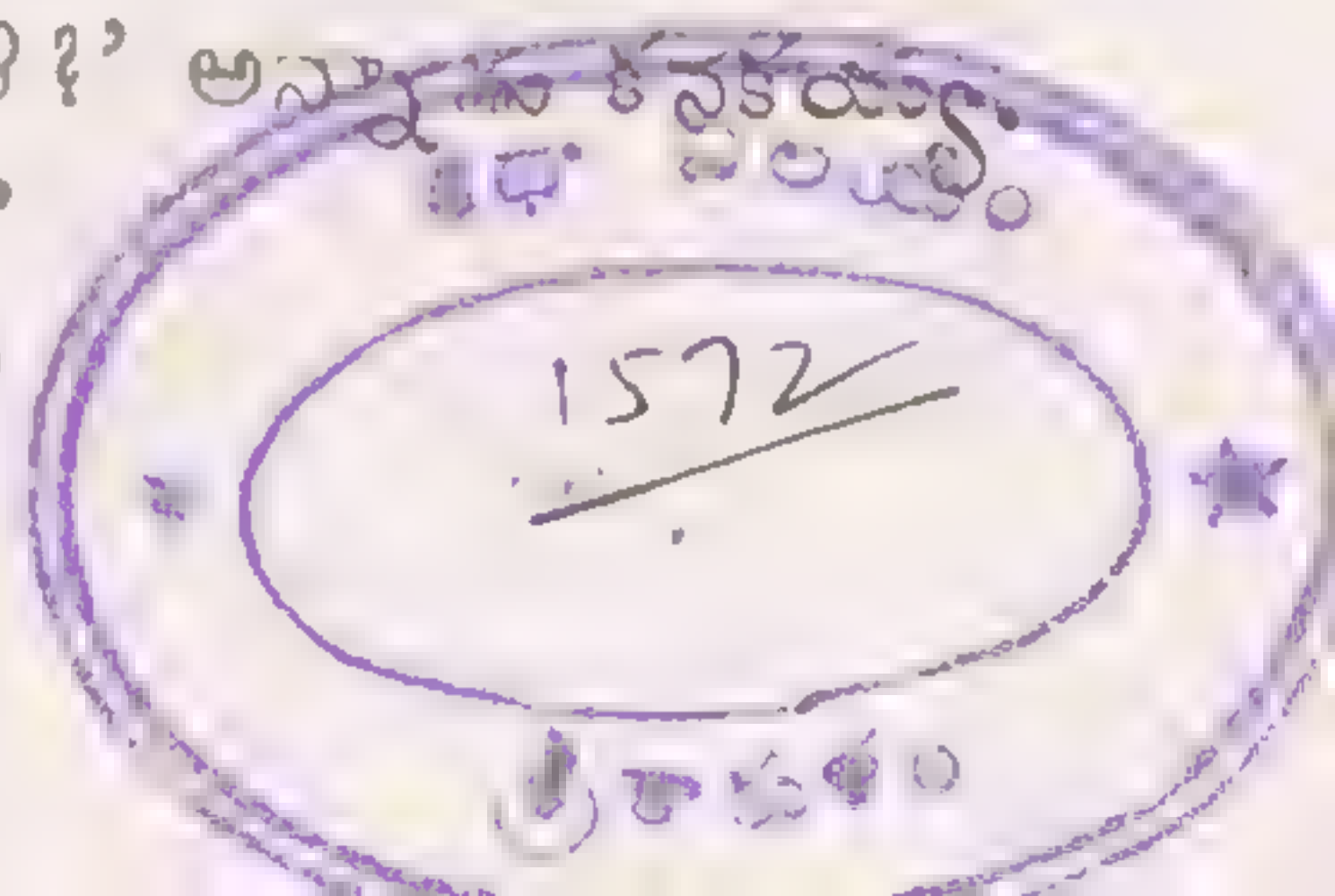
‘ఈ సిగరెట్టు ఎక్కడిది? ఆ గోదావరిలో పాలు ఎవరు తాగాను?’ అన్నాడు కనకయ్య.

‘అయిందా నీ పోడి?... సుశి!’ అన్నది.

‘సుశి! సుశి! ఎవరీ సుశి?’ అన్నాడు కనకయ్య.

‘నా స్నేహితురాలు...’

‘మరి యీ సిగరెట్టు...’

‘ఓయ్ ! బతేవాడివేనే ! ఆమె, ఆమె భర్తా
యిద్దరూ యింటికి కలిసొచ్చారు. ఇంకే స్నేహితులూ స్నే
యిన్ని పాలన్నా యిచ్చుకోరా ! ఇక పడుకో !’ అని
పార్వతి చిరాకుగా అటు తిరిగి పడుకుంది.

ఆమె సమాధానం అతన్ని సంతృప్తుణ్ణి చేయ
లేకపోయింది.

‘నీ వేషాలు నా దగ్గర పనికిరావు’ అన్నాడు
కనకయ్య.

పార్వతి ఒక్క వూపున అతని పైపుకు తిరిగి—

‘పనికిరాక...ఆఁ. చెప్పు విందాం. పనికిరాక
పోతే ఏమౌతుంది ?’ అన్నది, దీనికి సమాధానం ఏమి
వ్వాలో కనకయ్యకు అర్థంకాలేదు. పది నిమిషాలు
యిద్దరిమధ్యా ఛెంగున గంటేసి పోయాయి.

‘నీ కొకటి చెప్తున్నా. నీ కిష్టముంటే వుండు.
లేకపోతే...’ అనే కనకయ్య మాటను మధ్యలోనే అడ్డి...

‘అలాగే. నా పుట్టింటికి పోతాను. నీ మొహం
చూస్తుంటే నాకూ డోకేస్తున్నది... అన్నది పార్వతి
కాండ్రించి ఉమ్మి.

‘పుట్టింటికి పోతావా ? ఆస్తి యిందుకేనా నీకు
రాసిచ్చింది ?’ అన్నాడు కనకయ్య.

‘అడిగాను, రాసిచ్చావు. దీనిలో నీ కష్టాన్ని
ఏమీ లేదే ! ఒకరు నీకు యిచ్చినదాన్ని నువ్వు

నా కీచాచు.' అన్నది.

‘నా ఆస్తి నా పేర వ్రాసెయ్యి’ అన్నాడు కనకయ్య.
‘వ్రాస్తారే, పక్షకో.’ అన్నది పార్వతి.

కనకయ్య యీ దెబ్బకు గింగరాలు తిరిగాడు.
చేయి దాటిపోయిందనుకున్నాడు. తను యింత లేకి పని
చేసిందనుకు బాధపడ్డాడు. గట్టిగా మాట్లాడితే తన
యింటికే పోతుంది. తను యిక దిక్కులేని పక్షిలా అయి
పోతాడు. అటు తండ్రికి తనేమీ సహకారం చేయలేక
పోయినాడు. తిరిగి వారి మొహం ఎలా చూడగలడు ?
బయటికి పోయి జీవించగలడా ? ఆ యిడ్లీ పల్లెం తిరిగి
తన తలెక్కుతుంది. ఇంతకాలం సుఖంగా వో నీడపట్టున
బ్రతికిన ప్రాణిని, యిప్పుడు తిరిగి హింస పెట్టాలంటే
అలెనితోని సుఖాలాలసత్వం భీకరంగా ఎదురు తిరిగింది.
రాఘవమ్మ కష్టపడి తన కొప్పజెప్పిన ఆస్తిని, తను
ఒక్కమాటలో యితరుల కొప్పజెప్పాడు.

పార్వతి తనకు చేసిన లాలన క్రమేణా గుర్తుకు
రాసాగింది. ఆమె ప్రతికదలికలోనూ మోసం చిరునవ్వు
నవ్వుతోంది. తన తేలివితిక్కన తనానికే విచారించాడు.
ఛ ! దీన్ని నమ్మకుండును. అయినా యిప్పుడు తనకా
తేలివి రావలంతో గొప్పేముం లేదు. ఆమె చేసే ప్రతి
పనినీ గర్విస్తూ ముందుగానే తనను చీల్చులేడు
కదా ! కానియ్యి రోజులు మూరక పోతాయూ, అనే

ఏదో మినుకు మినుకు మనే ఆశ, అతనిలో ఎక్కడో వెలుగుతూ వుంది.

కాలం గడిచేకొద్దీ పార్వతి ప్రవర్తన బహిరంగం కాబోచింది. కనకయ్య ఏరకంగానూ నిరోధించే శక్తి లేనివాడైనాడు. తన ప్రాణానికి యీ డాక్టరెక్కడి నుంచి నూడిపడ్డాడు! వాడి ననేం ప్రయోజనం— అసలు సమస్యలో మెతకుంటే; మొదట దొడ్డిదోవ— క్రమేణా సింహద్వారానే డాక్టర్ రొస్తున్నాడు. పార్వతి క్రమేణా ఆ పురుషుల ఎలా పోతున్నారో, కనకయ్య మరో వైపుకు అంతే వేగంగా దిగజారి పోతున్నాడు.

—

కనకయ్య దశ ఆ ఆధ్యాత్మంలో పడింది. తన పాత్ర వున్నా, నాటకం ముగుస్తుంది, లేకపోయినా ముగుస్తుంది; అయినా తన పాత్ర నామమాత్రమైనదే. రాఘవమ్మ దగ్గరా, పార్వతి దగ్గరా సేవకుడి వేషం వేశాడు. మరి ఈ డాక్టరు దగ్గర తనపాత్ర... కాకపోతే మధ్యలో ఒక అంశంలో రాజు వేషం వేశాడు; అదేదో నాటకంలో చాకలి రాణి వున్నా. తన బలహీనతను ఆధారంగా తీసుకుని ప్రతి సందర్భాన్ని తనమీద సవారీ చేస్తూవుంది.

ద్రవగన్నేరు చేట్టుకొంద పడుకున్నాడు. ఈవెన్నెల
 ప్రాంతాల్లోను ఎన్ని ప్రాంతాలు సుఖపడుతున్నాయో
 గానం పాడుకున్నాడు. లోపల పార్వతి కూర్చోబోతున్నది.
 కన్నీటిబిందువు ఏదో ఆలోచన కాపటం మూలాన,
 చుట్టూ లేచి గదిలోకి వెళ్ళాడు. పార్వతి ఎదురుగా
 వచ్చింది—

‘హూరా...!’ అని తిరిగి తన గదిలోకిపోయింది.
 కన్నీటిబిందువు చుట్టూ తిరుగుతుంది. ఇంకా ఇంకా, ఆస్తి
 యిచ్చాడు. యిచ్చినా ఆ డాక్టర్ ‘నీమి’కి నీనిదగ్గర
 గానం... అనుకుంటూ గదిలోకిపోయి స్నాన్ కూర్చు
 న్నాడు. అప్పుడు ముందు పార్వతి నుంచి నీ ముహూరిక
 పోయింది. అప్పుడు... ఆ వానన పీల్చి ఎంతకాలమైంది!
 ‘గా మూటపెనా... ఆ డాక్టర్ నీ యి తికి రానీక...’
 అని... కనకయ్య. పార్వతి అద్దంలోంచి చూస్తూ—
 ‘కనకయ్యారం ఆ విషయాలు. పోయి పడుకో’
 అన్నది.

‘హూరా...’ అని తిరిగి తన గదిలోకిపోయింది. అమ్మావు.
 పార్వతి... అమ్మావు నాకు తెలుసు నీవర్వ ఎక్కడికి
 పోయింది. ఆ డాక్టర్ నీకుని తిరిగి వచ్చావు. నాడికి
 గానం... హూరా— బోర్డువుంది... నువ్వు నాకే వీవు...
 నాడికి... హూరా— హూరా— హూరా— హూరా— హూరా— హూరా—
 హూరా— హూరా— హూరా— హూరా— హూరా— హూరా—

అన్నాడు కనకయ్య.

‘నీ ఇడ్లీ పల్లెం ముందు పనికి రాలేదా ఆయన బోర్డు?’ అన్నది పార్వతి కోపంగా.

‘పార్వతీ...నువ్వు నన్నే మన్నా నాకు సిగ్గులేదు. నీ కోసం నే నెటువంటి పనిచేశానో తెలుసా? నీపొందు కోసం...నీ అందం చూస్తుంటే, నాకు ఏమీ కనిపించటం లేదు. నీ దగ్గర స్థానముంటే అంతేచాలు...రా... ఒక్కసారి...నీ ప్రేమకోసం....అమ్మని....’ అన్నాడు కనకయ్య.

‘అమ్మను ఏం చేశావు?’ అన్నది భీతిగా పార్వతి.

‘ఆఁ. ఏమీ చేయలేదు. చాలా రోగాలంటి కెళ్లొను.

‘నాభి’ అని వ్రాసివుంది ఓసీ గారు. అది తింట చస్తారని నాకు తెలుసు. మన మధ్య అర్థంగా వుందని ఆ మాత్రవేసి చంపాను. లోకానికి జేబీమగానీ లేకుంటే ఉరితీసేవారు...నీ ప్రేమకోసం అమ్మనుకూడా చంపాను’ అన్నాడు కనకయ్య తెలలించుకుని!

‘ఇంతవరకు ఈ రహస్యం నాకూ ఆ దేవుడికీతప్ప మరెవరికీ తెలీదు. నీ లాలనచూసి, ఆస్తి నీకు రాసి చ్చాను. తల్లీ తండ్రి అడుక్కొంటున్నా సహించి, నా శౌఖ్యంకోసం నీ పేర వ్రాసి చ్చాను. అయినా నీవు నిరాదరణగానే చూస్తున్నావు.’

‘నీ అందం చూస్తుంటే నాకు పిచ్చెత్తు తున్నది.

రా...బయట తలుపేయి...సుఖంగా వుందాం...ఈ సౌఖ్యాన్ని మరొకడు అనుభవిస్తుంటే నేను చూడలేను' అన్నాడు కనకయ్య.

పార్వతి వొణికింది... 'నువ్వు హంతకుడివి. నిన్ను నమ్మకూడదు. లేవు నాకూ విషం కలిపి పెట్టొచ్చు. ఛీ! బయటికిపో! లేకుంటే నలుగుర్నీ పిలిచి నీబండారం అంతా చెప్తును' అన్నది. కనకయ్య మరేమీ మాట్లాడకుండా బయటికొచ్చి తన మంచంపై పు నడిచాడు.

మరో గంటకు డాక్టర్ రొచ్చాడు. తలుపు గడేసిన చప్పుడు వినిపించింది. రెండు మబ్బతునకలు దూరంగా పోయి ఆకాశపు నీలిమల్ని పులుముకుని మాయమయ్యాయి. తన తల్లిచావు, తెరుచుకున్న నోరూ, కళ్ళూ, భయంకరంగా కనిపిస్తున్నాయి. తను వేసిన నాభి ఆమెలోని ప్రతి సరాస్ని ఎలా గుంజి ప్రాణాలను పిండామో అతని సూహించటంలేక, వొణికిపోయాడు. ఆమె మరణం వేదమలో ఏమనుకుందో...తను దేనికోసం యీసని చెబాడు? ఆ పనిపై అతని కేమి ప్రయోజనం కలిగింది? పార్వతి అగడ్తా కో...అంత అందమైనదా పార్వతి...రంభా...డ్యోజా...ఆ అగడ్తాకి తను ఎందుకు బానిసయినాడు?...ఛీ! ఏమిటా అందం...మనిషి అందం లేకపోతే బ్రతకేమి? తను పిచ్చినాడా? ఛీ! ఛీ! డోకెస్తున్నది పార్వతి రూపం...ఎందుకు తన

కిట్లా కనిపిస్తున్నది? ఆమె ముఖం ముడతలు పడ్డది. శరీరం, మెడమీది వొంపులు అలా భారిపోయినా యేం? తల ముగ్గుబుట్టలా పండిపోయిందేం.....అదే ముసలి దైందా? కనకయ్య పెద్దగా నవ్వాడు. ఆ నవ్వు డాబా గోడలకు తగిలి చిక్కువ చిక్కువైంది.

పార్వతి కిటికీ తలుపులోకి ఏమిటా క్షేరి నవ్వు? నీ కేమన్నా పిచ్చి తిందా ఏం? అని యధాప్రకారం కిటికీ తలుపులోకి చూశా.

‘పిచ్చి...నాట...పిచ్చి’ అని అనడం తను గొణు కుంటూ మంచంమీంచి లేచాడు. గదిలో కిక్కిరిసి పున్న ఆనందం - బయటదిశా పలమిల్ని తాళతున్న ఆవేదన, ఆరాటం...రోడ్డు మీదికి నడిచాడు కనకయ్య.

* * *

ఆ కనకయ్య యీ తెనాలి త్రైబర్ అనుకుంటుంది కనకయ్య.

‘ఓ దీనజను గారా! దావర్నీ ఆడదాన్నీ నమ్మకండి. ఆ వెంకట్రామయ్య గారి హోటల్లో జితేలి తిన్నారా, మీ జనస్సులు కూరిపోతాయి...’ అని అంటూ వుంటాడు.

ఇంకా అదేనా పార్వతి అంటూ ఏలూరులోకి వుంటా? అస్థిశంతా ఉంచించా? అమ్మేసిందా? యిప్పుడే పియ్యడితో వున్నది? ఈ సంగతులు నాకేం తెలివు

కానీ, కనకయ్య మటుకు ఆ లైబ్రరీ అరుగుల మీద
ఇప్పటికీ కనిపిస్తూనే వుంటాడు.

స్త్రీ అందం కోసం ఎన్నో యుద్ధాలు జరిగాయి.
పేలమంట జనం సరుకోబడ్డారు. కోట్ల రూపాయలు
బూడి చేయబడ్డాయి. వారి జ్ఞాపకార్థం కట్టిన గొప్ప
గొప్ప కట్టడాలు యింకా యీ భూమిమీద నిలిచి
వున్నాయి. వాటిని కవులు కావ్యాలు వ్రాశారు. గాయ
కులు గానం చేశారు. ప్రదర్శనలు ప్రదర్శనా దివ్యారు.
కానీ కనకయ్యకు లోకంమీద 'అప్రమోదకుడు, శుభ' అనే
పదాలు మాత్రమే లభించాయి !

—*—

బూర్జువా నాగరికత

అతన్ని నాలుగురోజులనుండి ఆ నంతేనమూల చూస్తున్నాను. అక్కడేముట్టి అబ్బకొంటుకొనిపించేవాడు. అతన్ని చూస్తే దర్శదానికి ప్రాణనిశ్యం నశిస్తున్నాడని ఎవరికైనా యిట్టే స్ఫురిస్తుంది. అతని నయస్సు అంచనా కట్టటం చాలాకష్టం. చాలా సన్నగా, తూనీగలాగా, దర్భపోవలాగా ఉన్నాడు. ఒక రోజున ములకు కట్టుకొన్నాడు. ఇంకో మురికిగుడ్డను మోచిమీద వేసుకొన్నాడు. చిన్న పాలడబ్బి, ఒక చూమడు, వెదురు కర్ర అతని ఆస్తిపాస్తులు.

ఒకనాడు అతనికీ ఆస్తినిండేదేమో నాకు తెలీదు. నేను తెలుసుకోటానికి గూడా ప్రయత్నించలేదు. తెలుసుకొని అతని పరిస్థితికి విచారించటం నా శక్తికి మించిన పని. అందర్నీ అడిగేవాడు. కొందరు మాత్రమే యిచ్చేవారు. అతను తన బాధనంతా మాట్లాడే గూర్చేవాడు. వాటిని ఉచ్చరించేవాడు.

అవి ఎవరికీ విసపడవో, తీర వినిపించినా, పట్టించుకోకోగాని, అతన్ని దులబరించుకొని వెదురుండేవాళ్ళు.

ఒకప్పుడు అతడూ రకరకాల కలలు కనిఉంటాడు. భావని గురించి అందంగాను, సుఖంగానూ ఆలోచించుకొని ఉంటాడు. తనూ, తనప్రియురాలు, మేడమీద గదిలో, మెత్తని మంచమీద, వెచ్చని రద్దుకింద... ఊహించు కొని ఉంటాడు. ఇద్దరు పిల్లలు—చిన్నకారు—సాయంత్రం పికాసు— మంచి భోజనం— కానీ ఇవన్నీ కలలు గానే మిగిలి పోయినాయి. వాటిని దున్ని సేద్యంచేసి యధార్థఫలితాన్ని గుంజలేకపోయినాడు. ఏది ఏమయితే నేంగాని, ఒకటి— అంకులో— మానవుడు— జీవితమంటే ఏమిటో తెలుసుకోకపోతే, బతుకలోని వెలుగులు చూడకుండానే దాటిపోయాడు.

ఇవ్వారి ఉదయం సేనతన్ని చూచాను. చని పోయాడు. నోరు తెరుచుకొని పుంపి. చేతిలో పాల డబ్బా అట్లాగే చాచుకొని ఉన్నది. దాన్నిండా కార్ల, లారీల దుమ్ముపెక్కింది. ఆ పక్కనే మూకుడు. ఇంకొంచం దూరంలో కిక్కిరిస్తూ పాత కిందగా పెడిఉన్నాడు. అతనిక భార్య ఏదైనా ఉంది ఉండవలసింది. అతన్ని కన్న వారుగూడా అది పోవచ్చు అన్న యువనికోసం విచారించే స్థితిలో ఉండవలసి ఉంటుంది. ఎక్కడ ఉన్నారో? ఏమి చేస్తున్నారో? అని వనియోగం వాళ్ళకు తెలియ పరచే దెవ్వరు?

బ్రహ్మచారి— ప్రతిమనిషి ఉన్నది. దానికోసం

ప్రతినాడూపోరాడాలి. అదిఎప్పుడూ, ఎప్పుడూకాదనరాని
మహత్తరవరం. అదే నేటిమానవునికి మృగ్యమయింది.
అతను తిండిలేకనే మరణించాడు. ఆ విషయం నాకు
తెలుసు. కాని ప్రతికలు ప్రభుత్వము 'రోగము వలన
మరణించినాడని తెలియు చున్నది' అని మాత్రమే
అంటారు. ఇది నేను కళ్ళారా చూసిన వృత్తం. అతని
వేపు, కొంచెంసేపు చూచాను. ఆ స్థితిలో నన్ను నే
నూహించుకొని... గుండెలదిరి నరాలు కొంకర్లు పోయి
నాయి, నెత్తురు గోళ్ళచివర్ల కొచ్చింది. పక్షవాత రోగికి
మల్లే కాళ్లు చేతులు తేలిపోయినాయి. నిలబడలేక
'పోయాను.

మధ్యాన్నం కాఫీకోసం బయలుదేరాను. భయం
భయంగానే. గుండె టిటవుచేసుకొని మెల్లగా తలత్తిప్పి,
తొలిసారి యుద్ధచిత్రం చూస్తున్న కుర్రవాడిలాగా
వంతైన మూలకు చూచాను. ఆ శవం అక్కణ్ణే వుంది.
దానిచుట్టూ విదారుగురుచేరి శోకాలుపెట్టి ఏడుస్తు
న్నారు. అంబులో ఇద్దరు ఆడవాళ్లు. బహుశా ఆ ముస
లావిడ అతని తల్లికావొచ్చు. తనలోనుంచి, తనరక్తాన్ని
కోరికలను, కలలను, పంచుకొని - ఏదో తమాషావస
లోకాన్నుండి వొచ్చినట్లు - తనలోకి, తనచేతుల్లోకి
ఒడిలో కొచ్చాడు. ఆంట్లు తనకు లాగించింది. ముగ్గు
పెట్టుకొంది. ప్రస్థమిచ్చింది. తనను తాను, తనరూపం,

అది సత్యం చూడండి, ఈ విచిత్రతానికి చచ్చిపోవడం
 ప్రయోగం. ఆర్థిక కఠినా పరిస్థితి-తనముందు-కదలక
 మెదలక-కొమ్మలం గా బిగుసుకుపోవటం చూడండి-అర్థం
 చేసుకొంటాను. నాకు తెలుసు.

గోలూన ఏడుస్తున్నారు. అతని అవయవాలను
 నిమిషతూ, పాదపైబట్టుకొంటూ, కడుపుతూ ఏడుస్తు
 న్నారు. ఒకతను, అంజీర్ని ముప్పి అనుకుంటున్నాడు;
 అతన్ని దూరంచేసేందుకు పట్టుకు. దర్శిత మెదిలి ఇయం
 కర ప్రానది ! న్యూ క్లీని ఎంతటి నీచమోక అనిపిస్తుంది !!

కొండ న్తున్నారు. నా పేరను నూడూ కొలదికొన
 కలుపుకొని, పడుతున్నాను. మనస్సు ముగిసిన నువ్వు
 లాగా లుకలుకలాడుతున్నావి. ఆ నా అక్కడే పోయినాను.
 ఆ అక్కడే (ప్రేమ) అని పక్క-ఉన్నాడు. భాగ్యం కలదు చేరి
 దాని ముగుసు బ్రహ్మలో కలసిపోయింది. ఇప్పుడు క
 బిడ్డలని ఆ 'అక్కయ్య!' 'ఏదోకే నీవని ఎందుకంటికినీ!
 పొగడరా నీ పల్లి ఇంకా భారం.

కానీ అనిపించుకున్నాయి. అప్పుడు నిద్రలో లాగా
 పొన్నట్లు ఉంటుంది అనిపించుకున్నాయి. అలా పొన్నట్లుగా
 ఒక్కొక్కటి ! అలాంటి పొన్న పొన్నలు. పొన్నలు,
 మా పొన్నలు పొన్నలు, అలాంటి పొన్నలు. పొన్నలు పొన్నలు
 గానం పొన్నలు పొన్నలు, అలాంటి పొన్నలు పొన్నలు...
 మెదడులో కనడా యింజన్లు పనిగెత్తింది.

సాయంత్రం మళ్ళీ బజారు కొచ్చాను. ఆ శవం
అక్కణ్ణే ఉన్నది. దానిచుట్టూ ఏదో 'బంధువులు'
మాత్రంలేరు. ఏమయ్యా? ఎందుకయింది? ఇంత
అలస్య మెందుకయింది? ఎందుక పాడెయ్యలేదు?
అభ్యంతరా లేమిటి? ఇట్లా ఆలోచిస్తూ అక్కడే నిలబడి
ఉన్నాను. మునిసిపల్ చెత్తబండి శవాన్ని తీసుకెళ్ళింది.
అతని శవం ఇంకా అక్కడనే ఉన్నట్లు... దానిచుట్టూ
అతని అత్యంత అస్తబంధువులచేరి హృదయాలు డెక్కు
పడేట్లు... ఊహించుకొని కదలిపోయినాను. ఆ బంధు
వులు... కన్న తల్లి... తోబుట్టువు... ఏమయ్యా? ఎక్క
డున్నారు??

వారంరోజుల తరవాత, సాయంత్రంవేళ, రైలు
స్టేషను కెళ్ళాను. దూరంనుంచి సత్తువు విడిపించాయి.
విద్యుత్ తగిలినట్లు హాళికాను. గాల్లో ఈడకొంటూ
అక్కడి కెళ్ళాను. ఒక శవం, దానిచుట్టూ దిడారుగురు
మనుష్యులుచేరి ఏడుస్తున్నారు. ద్వారా వెళ్ళిచూశాను.
మెదడులో దీపం వెలిగినట్లు... ఒక మురలితల్లి...
బిడ్డను పుట్టించి బైరాగుల్లో పలికిన భర్త కలిగిన
అక్కయ్య. దహనంకోసం అంతు యాచించే...
చుట్టూచేరి ఏడుస్తున్నారు.

1951 సమీక్ష.

ప్రతియోపాసి

‘చిన్న చిన్న అలల సౌందర్యంలో ఎంత చూచినా మరలా ఏమీ వింతటం లేదు. ఒకటే మోత. ‘వీచీ వీచీ’ అని నీళ్లు పోనీ, తీరా వొచ్చాక నో అర గంటకే మరలా ఏమీ వుండదు. అలా ఏ సెంటుకులో నన్నా నువ్వంటా? నిజమూ వాదిలి నప్పుడో ఆ జనాన్ని చూస్తో పుంజు - యింతకన్నా బాప్రంటుంది,’ అన్నాడు నాకు గా రామకృష్ణ.

‘నిజమేరా. ఏదో కాస్తగాలి...’ అని నీళ్లు నమిలాడు శర్మ.

‘ఒరే! నువ్వేమన్నా స గేకానీ, నాకు ఈ వీచీ అంటే చిన్న అలలు కాస్త అందమైన ఆడవాళ్లు, ‘లా ఎన్నో’ అంటే చూడు ఆ అల వొచ్చింది... అట్లా అలలు కోస్తూ, ఏమిటో చెప్పుదూ నీ వర్ణన అందులో. ఇంత నవలవి కాబట్టి అచ్చుకు జంకి కమ్మటి దాన్ని పోతూనా రామపు’ అన్నాడు రామకృష్ణ.

‘ఏమిటోయ్. మీ మూట నాకూ వినిపించింది. అందమైన ఆడవాళ్లు అంటే సంగతి నాకూ గుర్తుకొచ్చింది’

అంతా మళ్లీ పొంపేం దూరంలో కూర్చున్న అతను
 తన బాపణలో కలిగించు
 ముప్పులను గానుకొన్నాడు పొంపేం చిరాకొచ్చింది,
 శర్మ—

‘ఏం సంగతి!’ అన్నాడు.

‘అంతా ఆడదీ... ప్రేమ. కూడామా! నేను
 నేనుకూడా కలిగించి ప్రేమ చేసి మన తల్లిదండ్రుల తనస్సు.
 అది కలిగించిన వాడినే శర్మ. ఏదో తిలకం వున్నాడు తిలకం
 మున్నాడు. తిలకం తిలకం ఇంతకంటే పరిమార్చుకుంటే
 వేరొకరినా అతని వేరొకరి వృధా’ అన్నాడు
 నూతనుడు.

‘నిజమే! అంతా ఆడదీ, ప్రేమ వుండాలి.
 గానానేవుంది, మరి ఇవి వుండాలి ముప్పంక నక్కర
 లేదా?’ అన్నాడు శర్మ.

‘నీ బొంక. నీకు ముప్పంక నువ్వేం నానా చ
 గిట్టావు?’ అన్నాడు రామకృష్ణ.

‘అం. నానా డబ్బు. ముప్పంటే నాకు లక్ష్యమే
 నీకు. కూడానీ, ఇందిరనే అమ్మాయి వుండేది. నేను
 నానా మీద నమ్మకం నానానీ — ఆ అమ్మాయి నోటితో
 ‘నానానీ ప్రసాద్! యీ అమ్మాయిలో దూకు’
 అంది. కూడానీ నాడినంటే ముప్పంక అన్నాడు ప్రసాద్.

అంతా మళ్లీ పొంపేం దూరంలో కూర్చున్న అతను

ఇప్పుడూ వున్నారు అలాంటివాళ్లు' అన్నాడు శర్మ కోపంగా.

నువ్వుడుకోరా శర్మా. నీ బతుక్కూ- నువ్వు చెప్పొచ్చావా? పాపం నీ క్లాసుమేటు ఎంత ఏడ్చినా, మీ నా మానకు జంకి ఆమె నోదులు కున్నావు. ఎందుకు రా నీదీ నొక...'అన్న రామకృష్ణ మాట పూర్తి కానివ్వలేదు.

'... మాటకే నా వళ్ళు మండుతుంది. నా పోజీ షన్లో నువ్వుంటే నీ వీ మాట అనేవాడివి కాదురా' అన్నాడు శర్మ.

'నే నై తేనా...'

'ఎవరైనా ఒకటే, ఆ త్యాగం వాడి జన్మ కుండాలి గానండి, మళ్ళలో వచ్చేది కాదుసుమా. నేనూ ఇందిర అలా లతల్లా పెనవేసుకు పోయ్యామంటే నిమ్మండి. ఇందిరను చూడండి నేను, సన్ను చూడండి ఇందిర బ్రతక లేకపోయ్యాము. అలా వుండేది మా స్థితి' అన్నాడు ప్రసాద్.

శర్మ సిగరెట్లు పెట్టేసి తను నకటి అంటించి అతనిముందు వుంచాడు.

'నాకు అలవాటు లేకు' అని సిగరెట్లు పెట్టని యధాస్థానానికి నర్తాడు ప్రసాద్.

శర్మ సిగరెట్ పొగ పొదిలి—

‘నీకు నా క్లాసు మీదు ‘లవ్’ చేసుకున్నాను. మీరే నాకు చెప్పండి. యిందుకో నా తప్పేమిటో మీరు చెప్పండి. వారూ యిష్టపడ్డారే కాకిన్వటారే. మా తండ్రి సహనవ్వలేదు’ అన్నాడు శర్మ.

‘అమ్మో! ఎంతో! అమ్మో! మీ యిదే పుట్టినది నాకు. ఇంకా మీద ఏ కుహారాద్దాన నా మనస్సు కిచ్చిందో కానీ, అప్పుడినుంచి నా అత్త పాస్తి, సోఫాలో చూస్తే డోకపర్కాయి. ఏదైనానో, మా నాన్న మృత్యువానికే, మృత్యుకోసం గాన లే, యిందినది పెళ్ళిచేసుకు తీరాల్సిందే! అలా ప్రేమించి వివాహం చేసుకుంటే ఆ వివాహానికి ఆకారమండవండి.’ అన్నాడు ప్రసాద్.

‘అరే శర్మ! ఆదన చెప్పినమూల సెల్ ఫోన్ సెంటు యధార్థం. నా క్లాసు మీదు గోలు గోలున్నా చూడండే నాకు ఆకలిపడే కాదు’ అన్నాడు శర్మ. ఎంతో పొంగిపోతున్న సంతోషాన్ని అకుప్రసోక తేచ్చు కుంటూ.

‘నీశాస్త్ర. అంత ప్రేమ వున్న వాడిపేనా మీ నాన్నను చూస్తే వణికి పోయేవాడివి’ అన్నాడు రామ కృష్ణ కొంచెం తీక్షణంగా.

‘అమ్మో! సందర్భం ముచ్చింది. తెలిసి కూడా నువ్వు నాన్న పూర్తి చేస్తున్నావంటే యింకే ముచ్చో

వాలో అరిం కావటంలేదు. నీకు ఎప్పుడైనా అలాంటి
 థింగ్ వాస్తే⁴ తెలుస్తుంది నీ త్యాగం. అది కావండీ. నేను
 నా స్టాన్ మేట్ నే చెసుకోవాలని పట్టుపట్టాను. మానాన్న
 మాటకూడా ఢిక్కరించాను. మా అమ్మ బావిలో
 దూకి చచ్చిపోతానని వుత్తరం వ్రాసింది. 'లేకుంటేనా'
 అన్నాడు తర్వాత ప్రసాద్ వంశ అప్పీచింగుగా చూస్తో.

'మీరు ఆమాట అవ్వొద్దు. తల్లి... తల్లీమీ
 టం... 'క్రీను గొప్పదా? తల్లి గొప్పదా?' అని
 పన్నెండున్నా అడిగితే ప్రేమ గొప్పదంటాను. నా విష
 యంలో ఇంకాను అప్పకుండా పెళ్ళిచేసుకుంటా నన్న
 ప్పాడు నూ అమ్మ బావిలో దూకిం... అన్నాడు
 ప్రసాద్.

'అమ్మపోయారా?' అన్నాడు తర్వాత భీష్మ.

'అం. పోయింది లెం. చచ్చిపోయి పునస్సు
 మా అమ్మాయి. అమ్మ ఇందిర చాలా ఏకది. నేను
 ఆ అమ్మాయిని అమ్మ పరాయి స్త్రీని తప్పితి చూచే
 వాణుని కాదు. అమ్మాయి నేను కాఫీ తాగుతూ యిందిర
 యింటికి వచ్చి నీకులో మాం... అమ్మాయి యిందిర
 కి కిలో మాం... ఆమె నీకులో పడే
 ప్రాంతాన్ని... అమ్మాయిని పంపించుకో కోట్ల
 ... అమ్మాయి... స్త్రీ చచ్చిపోయి ఆమె
 నా... నుండి విమోక్షించుచు నా... బకె బచ్చనా అని

పించింది' అన్నాడు. అప్పుడు అతని ముఖం బాగా నల్ల
బడి పోయింది. రామకృష్ణుడు అతన్ని చూస్తే ఎంతో
జాలి కలిగింది. 'పాపం' అనుకున్నాడు అతను.

'నిజమే నండీ. మీరు చెప్తుంటే నా వెనుకటి
జీవితం నేనూ నా క్లాసుమేటు, ఆనాటి నూ సంభాష
ణలు, అన్నీ సీన్సులా కళ్ళ ముందు కనిపిస్తున్నాయి,'
అన్నాడు శర్మ సముద్రంకేసి విషాదంగా చూస్తూ.

'నీ బోలె! నీదీ ఒక బ్రతుకేరా. నే నైతే
ప్రాణం అలా యిచ్చేవాడిని తెలుసా!' అన్నాడు
రామకృష్ణ.

'అందుకేనా సంవత్సరంనుంచీ ఆ అచ్చాయిని
వశపర్చుకోలేక రోజూ స్కూలు నుంచి యింటిదాకా
వాదిలోస్తున్నావు' అన్నాడు శర్మ చీదరింపుగా.

'నీ మాదిరి యాక్సిడెంటల్ లో నాకు చేతకాదు.
అయినా దాన్ని నేను వొప్పకోను. అన్నాడు రామ
కృష్ణ మరో సిగరెట్ తీస్తూ.

'బాగా అన్నారు. మీరన్నది అక్షరాలా నిజం.
ఇందిర దుఃఖానికి కారణం కనుక్కున్నాను. ఇందిరకు
ఎంత తిరిగినా సంబంధం దొరకలేదు. దాంతో ఇందిర
తండ్రి ముచ మెక్కాడు. పాపం ఇందిర హృదయం
పసిది కావటంతో బేజారెత్తిపోయింది.

'ఎన్ని అవాంతరా లొచ్చినా, ఎన్ని ఆపద

లొచ్చినా నీకేం జయం లేదని ఇందిరకు వాగ్దానం చేశాను. దాంతో ఆమె హృదయం స్తిమితపడింది. అలా మా హృదయాల్లోని కోర్కెలన్నీ ఒకరి కొకరం అర్థం చేసుకున్నాము. ఇక నేం మా మధ్య మరో ధ్వేయం లేదు. నేనూ ఇందిరా...’ అన్న ప్రెనాద్ మాట

ఆపుతూ-

‘పెళ్లి చేసుకున్నారా?’ అన్నాడు శర్మ.

‘ఇంకా అప్పుడేనా? ఇది లోకం కదటండీ. మా మధ్య తొణికిసలాటాన్ని ఆనందం చూడ లేక కళ్ళల్లో నిప్పులు పోసుకుంది. మేము యీ లోకంలో వున్నామా- పాడా? ఇందిరా నేను కొవ్వొత్తు తీగ పెను వేసుకున్నట్లుగా, పెను వేసుకు పోయాము ఆనందంలో. అదో లోకం. దూది లాంటి నేల. అలలు లేని మహా సీలాలు. వాటి మీద తేలి పోతో, సుదూరంలో ఆకాశం వంగిన నపుడు సందే మేసుకునిపోతుండే వాళ్లం. ఏమిటో తెండి చెప్పకూడదు. మీరు కూరవాళ్ళు.’ అన్నాడు దీర్ఘంగా నిశ్చలంగా.

‘యిద్దరీ. నేను అదే నీనున్నా, డిమ్మిలోకి పోయూపండి. ఏమి గ్రహించి. యింకా దారిలోనే వున్నాను. రోజూ యింటి దగ్గర నొసటి పెట్టి కా లేజీకి తీసుకొచ్చే ప్రతివారూ నీలోకి వున్నాను’ అని సవ్యతో కృష్ణ భుజం మీద చేతి ఒక చిన్న దబ్బ వేశాడు శర్మ.

‘విడు యింకా కొన్నాళ్లుంటే కెల్లీన్ రోడ్డుకు పంపించాల్సి వస్తుంది. వీడిమాటకేంగానీ తరువాత వస్తుంది’ అన్నాడు రామకృష్ణ.

‘అక్కడే ఆగండి. తరువాత చెప్పుదురుగానీ, సీట్ కోసి — నువ్వు ఆ ఆమ్మాయిని చేసుకో గల్గుదువుటరా?’ అన్నాడు శర్మ.

‘నేనా. వొస్పకోమను’ అని శర్మ ముఖంలోకి నందెం వేసేపోజలో చూచాడు రామకృష్ణ.

‘మీరు పూరుకోండి సార్. నేను వొప్పిస్తాను నారిచేత. ఇదుగో శర్మగారూ. మీరు నాకు కొత్త. మీరు నేను కొత్తగదా! ఆమాట అట్లా వుంచండి. తరువాత ఆ సంగతి వొద్దం. నేను యింట్లో పేచి పెట్టుకుంటాననోగా యింట్లో రెండ్రి హతాత్తుగా చనిపోయాడు. దాంతో సగం చెబుతోన్నది ఆమె. తల్లి కూడా మంచమెక్కింది.

‘ఛీ! ఆమె కంటిలో నన్నా యిందిర వివాహం చూడాలి అనే దృఢసంకల్పంతో నేను యింట్లో తెగ సత్కాను. రోజు హోరాహోరంగా పోట్లాడాను. ఎవర్నీ అడ్డం పెట్టేయలేదు. చివరకు...’ అని అతను కంటనీరు పెట్టుకున్నాడు.

‘వస్తాందిండీ’ అని శర్మ ఆమర్త్యాగా అడిగాడు.

‘తరువాత యిందిరి ఆ ముఖంతో యీ లోకం

నుంచి...' అతనికి మొక్కపైచ మూటలు రాలేదు.

'తరువాత...' అన్నాడు శర్మ.

'దాంకో నా మనస్సు వికావికలై పోయింది. నా ఆస్తి పాస్తులు అన్నీ వొదిలేనాను. ఇలా గడుపుతున్నాను' అన్నాడు.

'తరువాత పెళ్ళి చేసుకోలేదా?'

'లేదండీ. ఇందరకే అంకితమై పోయినాను. నామొక్క శేషజీవితాన్ని — ఆమె నామస్మరణచేస్తూ ఆమెను కలుసుకుంటాను. ఈ జన్మలో కాకపోయినా మరో జన్మలోనన్నా మిమ్ము దేవుడు దంపతుల్ని చేస్తాడు' అన్నాడు.

'మీరండీ మనిషంటే? వీమా వున్నాడు గడకు మల్లే పెరిగి, ఏంలాభం. చూడరా ఆయన. అంత వయస్సును వృధాచేసుకున్నాడు కదా తనని సమ్మిన వ్యక్తికోసం.'

శర్మ తల వొంచుకున్నాడు. తాను గోల్లమీద కాడ్లు రాచుకుపోయ్యే శక్తి, జనం గొడ...

రామకృష్ణ లేచాడు. శర్మకుడా చేతులుకు అయిన యిసుకను గులుపుకుని లేచి పడుకున్నాడు. ఎందుకో ఆగి—

'మీరూ యిటే వస్తున్నావా?' అన్నాడు ప్రసాదా కేసి తిరిగి,

‘లేదండి... ఉదయం నుంచి భోజనం చేయలేదు.
మీ దగ్గరేమైనా...

శర్మ జేబులో నుంచి గూపాయి నోటు అతడి
చేతులో పెడుతూ—

‘పాపం! పోయి భోజనం చేయండి. లేదా
మాతో రండి హోటల్ చూపిస్తాము’ అన్నాడు.

అతను గూపాయి నంనుకున్నాడు. అలా అందు
కొంటున్నప్పుడు అతని పెదవులు మీది చిరునవ్వు లీలగా
మెరిసింది. కనీసం ధాన్యస్వాద్య చెప్పినా హోతున్న
అతని ప్రవర్తన వానికి ఆశ్చర్యం కలిగించింది.

‘ప్రసాద్ గారూ! పోనీ నువ్వే హోటల్ రండి,
భోంచేసి మా గూపాయిగో చూసి భోజనం చేయండి’ అన్నాడు
శర్మ.

‘లాభంలేదు. రాను. ఈ నీ నోటోనోచని వారు
ఇంకా ఉంటారు. అన్నాడు ప్రసాద్ ఆ స్తోత్రాంతరిసిపోతూ.

—అంత—

న మి మృ త్తి ర

నరుడు : ఓహో ! ఏమిటిక్కడ యింత చల్లగావుండే !
 అరే ! గాలి, ఇది గాలినా ? గాలీ. ఇలాచేతి కందు
 తున్నదే? ఇంతకొత్త దూదికంటే...దూదికాదు
 పట్టు, పట్టుకాదు, పట్టికాదు. అయ్యో నాకు
 మాటలు రావడే ! ఓ ! అదేమిటి ? చంద్రుడు ఆ
 కొండమీద కెక్కితే అందేలావున్నాడు. ఇవి రాళ్ళు
 కావే ! మెరుస్తున్నాయి, ఎర్రగా, పల్లగా, నీలంగా,
 పచ్చగా. ఇన్ని వర్ణాలు. ప్రేమార్థాలు, మణులు,
 లక్ష్మీలు, కామ కోర్కెలు, రాకుండా వన్నో ! వన్నో !!
 నాకు మాటలు గుర్తుకు రావటంలేదు. నా శరీరం
 యిట్లా మెరుస్తున్నదేం ? ఇంద్రనీలాలు కరిగించి
 నావంటికి పులిమిచ్చున్నాను. అహో ! మనుషుల
 కొద, జీవి సంగసంగలు-విమీ తేవల్లేవున్నాయి
 యిక్కడ. ఆ...ఎక్కడో విడుచిన ఎవరో మీటు
 తున్నారు.

నారి : నేనెక్కడ ఉన్నాను ! ఇదే లోకం ! నాకేమీ
 అర్థం కావటంలేదే ! చంద్రుడు యిక్కడ -యాసర

స్సులో-పాపం స్నానం చేస్తున్నాడల్లేవుంది...

అయ్యో! చంద్రుడు యిన్ని ముక్కలై పోతున్నాడేం? పొరపాటు. సరిస్సులో కాదు. అడుగో! అక్కడ ఆ కొండమీద వున్నాడు. ఈ కొండమీదవి రాళ్ళు కావల్లే వున్నాయి. అంగారు సుద్దలు. అబ్బ! నాకు కావల్సినన్ని సొమ్ములు. ఈ కొలనుల్లోవి, తామరలుకావే! ముత్యాలు తాపడం చేసిన పచ్చల పల్లాల్లా వున్నాయి. అబ్బే ఇంతబంగారము మొయ్యలేను. ఏమి తీసుకొనేటి? ఏమిటా మూలుగు??... మూలుగు కాదు. ఎవరో, అదే రాగమో అర్థం కావటం లేదు. ఆ పాట, నేను ఎక్కడా విన్నట్టు లేదు.

నరుడు : ... ఉకో ... అయ్యో... నాకాళ్ళు నొప్పిగా వున్నాయి. ఈ తామరలూ, పసుపునీ, ఎంత హాయి! స్పృహకాల్ని కరిగించి పోసివేస్తున్నాను.

*

*

*

గొంతు : అందంగారూ...మిమ్మల్నే! యీమధ్య కనపడటం లేదేం?

అందం : ఓహో! ధనంగారా! సమస్కారాలు!! పొరపాటు. నిద్రపోయినట్లున్నాడు, చూడండి...కొండల కవతల, వాగులమీదగా, ఆ చివర అడవులు,

సుదూరంలో భూమ్యాకాశాలు కాగలింతుకొన్నవే,
అక్కడనుంచి ఇక్కడదాకా నేనే. అంతా నేనే. నేను
లేంది ఏదీలేదు. నువ్వులేంది నేనున్నాను. నేనులేంది
నువ్వులేవు.

ధనం : ఆగు. అబద్ధం. గర్వం. నేనులేంది ఒక్కక్షణం
జరగదు. మహాయుద్ధాలు నావే; సర్వనాశనం,
అభ్యుదయం రెండూ నాలోనే వున్నాయి. నువ్వు
సాధించలేంది నాకు సుసాధ్యం.

అందం : అజ్ఞానం. నువ్వు అణువు. కీటకానీవి. చూడు.
అనంతనీలాల చివర, దాహంతో వాలిపోయిన,
ఆకాశపు పెదవుల సవ్వడి నీకు విసిపిస్తుందా?
మేఘాల నలువలు ధరించి, నీలి ఆకాశాల ఆలింగ
నంలో— తస్మయత్వం చెందే పర్వత కొనల్ని నువ్వు
తాక గల్గుచువా? గుహంతరాభాల్లో, చిక్కటి
చీకట్ల చివర్ల నునుపును, నువ్వు స్పృశించగల్గుచువా?
నా మూలంగా ఎన్ని యుద్ధాలు రాలేదు? ప్రతి
క్షణం మారే నాలో అభ్యుదయం వుంది. కాని నువ్వు
కదలవు. నా అభ్యుదయమే నువ్వు. నా చిహ్నమే
నువ్వు.

ధనం : ఆగు. వాలు. నా చెప్పులో రొదచేస్తున్నావు
అసభ్యాలతో. నా గురించి నీన్న గడ్డిపరకా
చూస్తారు. ఈ సంగతి నీకు తెలియదల్లేవుంది.

అందం : ఛీ. నాళ్ళు మూఝులు, జడులు, తువ్వకీటకాలు.
 ఆ తెలుసుకళ్ళు ఎందుకు సృష్టించ బడ్డాయి! నాకోసం,
 నన్ను తాగటానికి, నన్ను ఆస్వాదించటానికి.
 అంతే. నన్ను నాకోసం విడదొడిగిస్తారు. నేను
 నిన్ను ఖరీదు చేస్తాను. నువ్వు— నా గానిసవు.

ధనం : మాటలు లేవ్విగా రానియ్యి. నీలో అంద
 ముందాసి వొప్పవోయినాను. అదీ ఏకొద్దిక్షణా
 ల్లోనో. నీ జీవితము... తా... తప్పమా, శరీరాన్ని పీక్కు
 తినే చెలీ, నడగాలులూ, తుఫాన్లూ నిన్ను చూస్తే
 రోత, భయం, అపహ్లావడతాను. నేను వారికి
 ఆశ్రయమిస్తాను. గక్షిస్తాను తెలుసా?

అందం : పిరికివాళ్ళు. ఎవం తెలుస్తో సన్ను చూచి మెచ్చు
 కొనేవాగున్నాడు; నీలమే... తుఫాన్లూ... నీది
 చాదస్తం. ఆ తుఫాన్లలో ఎంత అందంవుందో
 దామ్మనే వాళ్ళకు ఏమి తెలుస్తుంది! ఆ ప్రళయ
 తాండవంలో నా శరీరపువొంపుల కదలికలు, నా
 జుత్తు నాల్వంచూచి ఆనందించేవాగున్నాడు. దాన్ని
 భీభత్సము, భయానకము. భీకరం అనేవారు పిరికి
 వాళ్ళు. నువ్వు పిరికివాళ్ళకు ఆశ్రయమిస్తావు. వాళ్ళ
 కంటే చూడు... అలుచూడు బాగాచూడు (తుఫాన్
 హోరు) ఆ చెల్లె. వాగులు, అడవులు, నదులు,
 సముద్రాలు, అన్నీ నాతోపాటు ఎక్కడా తిన్నయ్యలై

సాట్యం చేస్తున్నామో చూడు... బాగా చూడు.
ఇప్పుడు అవి అలసి రొప్పొచ్చి, హాయిగా, సుఖంగా
నిద్రపోబోతున్నాయి.

ధనం : ఈ రత్నాలు చూడు. యీ ముత్యాలు,
కెంపులు, రవ్వలు, గరుడపచ్చలు, ఇవన్నీ నేను.
వీటిల్లో ఎంతవిలువుందో నీకేం తెలుసు? దీని కోరిక
దానికి నువ్వు సరిరావు. లోకం వీటిని కావలించు
కుంటుంది.

అందం : (హేళనగా) వాటిల్లో ఆ తళుకు, వెలుగు,
వాటిమంచి చిందే కోటానుకోట్ల కిరణాల తుప్పలు
నేను. ఆ మెరుపులు, పెట్టేగిలిగింతలు లేకపోతే ఏమీ
రాళ్ళకూ విలువ ఒక్కటే.

ధనం : నువ్వు మాటలు నేర్చినదానివి. గయ్యాళవి.
ఒక మధ్యవర్తిని పిలుచుకొస్తాను. మనలో ఎవరు
అధికులో తీర్పుచెప్తాడు. ఎక్కడన్నా ఒక నకల్...
అందం : నొద్దు. వాళ్ళొద్దు. వాళ్ళకే న్యాయం తెలి

యక యింకోరి దగ్గరకు పోతారు. రెండు పనులు
మీద నుంచుంటారు. నువ్వు కావలిస్తే నీ పక్కన,
నేను కావలిస్తే నా దగ్గర మోకరిల్లుతాను. చూడు
యిటూ వుంటారు, వాళ్ళొద్దు.

ధనం : అడుగో ఆకలి... అటు పోతున్నాడు. పిలువనో!

అందం : పిలు.

శనం : ఏమండోయ్ ఆకలిగారూ... ఇటూ—ఇక్కడ

ఇలా రండొకసారి. చిన్న పని-ఇప్పుడే వెళుదురుగాని.

ఆకలి : (బరువుగా నిట్టార్చి) ఓహో మీరా-సంగతే
మిటి.

శనం : అసలు జీవితమంటే నేనంటనూ...

అందం : కాదు. జీవితమంటే భూత భవిష్యద్వర్తమానాల
సంఘర్షణ లంటాను నేను. జైను కదూ?

ఆకలి : మీరు యిలా పాదించుకుంటే నా మధ్యవర్తి
త్వం ఎందుకు? మీ పాదసంతా గాలి మోసుకొపో
తుంటే విన్నాను. అటు చూడండి—ఒక నరుడు...

నరుడు : ఇక్కడ యింత హాయిగావుండే! ఒక నారివుంటే
యీ హాయిసంతా కప్పకొని ఆనందంగా... ఆహహా!

ఆకలి : ఓ! అటుచూడండి—ఒక నారి...

నారి : ఈగడ్డ వాసనేస్తోంది. ఇదేం వాసనో, నేనెన్నడూ
పిల్చలేదు. ఈ కొత్తవాసనల్లో, యీ రత్నాల పరుపు
మీద ఒక నరుడుంటే... అబ్బో! నేనూహించలేను.

ఆకలి : ఆ కొలనులో ఒక నరుడు కలలు కంటున్నాడు.

ఆ పచ్చికమీద ఒకనారి స్వప్నాలతో ఆడుకుంటు

న్నది. వారిద్దరూ మన నాటకానికి జీవంపోస్తారు.

మీరు వెలుగు నీడలుకండి. నేనూ మారుతాను.

మీరు వాన్ని వెంటడిస్తూ వారి సంభాషణలు
వినండి.

[ఆకలి నగుచు తాను చేళ్ళి స్పృశించుచుం
టుంది. రెండు నీడలుగా విడిచాళుంది. ఒకనీడ
నరుడిలో లీనమై, రెండోది నారి నుంచి సడుస్తుంది]

నరుడు : ఇదేమిటి నా కడుపులో—ఇవి చేళ్ళు, ఇవి
కాళ్ళు, యిది యిది, అన్నీ నాకేదోపు అనయవాలు.
కడుపులో ఎవరో గెలుకుతున్నాను. ఈ నీళ్ళు యింత
చీదగ నా వున్నాయేం? తాగలేను. ఏ మైనాతినాలి.
పేగుల్లో ఏమిటో నులుగుతుంది... ఆకలి... ఆహారం
కావాలి.

నారి : నాలో యిదేమిటి? ఏదో వికారంగా వుంది.
నాకు నరుడు కావాలి నేనీ ఒంటరితనం భరించలేను.
నరుడు, నరుడు కావాలినాకు!

నరుడు : ఆకలి...ఆకలి...

నారి : అదుగో నరుడు! నా ఆండానికి దాసుడు. నా
కళ్ళల్లోనుంచి ప్రహరణచే నవ్వుల సదుల అలల
మీద నాన. నా నొంపు సొంపుల్లో ఆడుకునే పసి
వాడు. నా కంఠం నీలం. నరుడే ఇట వస్తున్నాడు.

నరుడు : ఆకలి...ఆహారం కావాలి.

నారి : చూడు...నన్ను చూడు. నేను నారిని, ఏమిటి
కలవరిస్తున్నావు? కళ్ళు పిం. నిద్రలే. ఈ లోకం
చూడు. మేఘాలు చేతి కంగుతున్నాయి. వీటిమీద
సడుకుందాం. గాలిచూడు! ఈలవేస్తూ పాడుతున్నది.

ఓ నరుడా నిదలే.

నరుడు : ఆకలి...గర్భగోళంలో లావా ఉడుకుతున్నది.

నారి : ఇవిగో! రత్నాలు, కెంపులు, బంగారు సుద్దలు,
—సులు రాసులుగా వున్నాయి. ఆ పచ్చలుపూసి
బకువుగా వూగుతున్న చెల్లుచూడు.

నరుడు : (దీర్ఘంగా నిట్టూర్చి) ఆకలి...మాట్లాడ
లేను.

నారి : ఆకలేమిటి? ఆహార మీమిటి? నేనెన్నడూ విశ
లేదే యీ మాటలు! ఏ భాషలో వున్నాయీ
హనాయి? నాకు తెలిసిన ఏ భాషలోకూడా యీ
నాలులేవే! ఏవో కొత్తగా వున్నాయి, వాటి అర్థం
నీకు తెలుసా?

నరుడు : ఆకలంటేనా? నాకు చెప్పటానికే చేతకాదు.
ఇక...దీన్లో మండుతున్నది. పేగుల్లో...మాట్లా
డలేను. ఆహారం కావాలి...

నారి : ఆహారం...ఆకలి. నాకేం అర్థం కావటంలేదు.
అహారమంటే, యీ కెంపులా, పచ్చలా, బంగారు
సుద్దలా? ఆ సరస్సులో ముత్యాలు పొదిగిన పచ్చల
కల్పలా? ఆ కొండమీద చంద్రుణ్ణిచూడు. చేతికందు
తున్నాడు...అదా...? ఆకలంటే!

నరుడు : (పెద్దగానవ్వి...) అవి కెంపులూ కావూ వజ్ర
మూర్యాలూ కావు. ఈ గులక రాళ్లను చూచి

వజ్రాలు వైడూర్యాలుంటున్నావు. ఈ బండరాళ్లను
చూచి బంగారు సుద్దలుంటున్నావు. నీది భ్రమ-నాది
ప్రమ.

నారి : అయ్యో ! నరుడా ! ! ఎలాంటి వాడవు ఎలా
అయిపోయావు ! నీకు మతిచెడింది. ఇటు చూడు
నావేపు.

నరుడు : నాకు ఆహారం కావాలి. పోతాను దానికోసం.

నారి : నరుడికి పిచ్చెక్కింది. చేతికందుతున్న చంద్రుణ్ణి,
మేఘాల మెత్తదనాన్ని, నిండుపైరులా ఊగుతున్న
వెన్నెల్లోనుంచి వొచ్చే యీ గడ్డివాసల్ని, నీటిలో
మిళితమైన నన్ను నా శరీరపు వొంపులు ఏమీ అర్థం
కావటంలేదు. ఏదో ఆకలి ఆహారం అంటున్నాడు.

ఇన్ని సంపదల్లో అదిలేదా ?

నరుడు : నీకు పిచ్చెక్కింది. ఈ సంపదల్లో అవి
వున్నాయో లేవో నాకు తెలియదు. ఆ చెట్లలో
గుబురుగా ముసురుకొని మెరుస్తున్న మిణుగురుల్ని
చూచి 'పచ్చలు పూశాయి కాశాయి' అంటు
న్నావు. ఈ వెన్నెల్ల చివర ఎక్కడో చంద్రుడుంటే
చేతికందుతున్నా డంటావు నీది పిచ్చి, భ్రమ. నాకు
ఆకలేస్తోంది. ఆహారం కావాలి... ఆహారం (మాట
దూరమైపోతుంది)

*

*

*

ఆకలి : ఆ...ధనంగారూ ! ఏమండోయి అందంగారూ

ఆ...అట్లా...పూర్వపురూపాలు ధరించండి. ఆ...

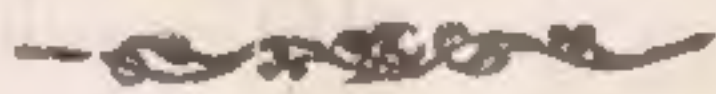
ఇప్పుడు అర్థమయిందా ?

ధనం : నాకు అర్థం కాలేదు.

అందం : నాకూడా— యీ నాటకం అర్థం కాలేదు.

విడమరచండి.

ఆకలి : చెప్తా వినండి. మీ రిద్దరూ గర్విష్టులు. మీకు
అహంభావ మెక్కువ. నేనులేంది నువ్వులేవు. నువ్వు
కూడా లేవు. నాలోనుంచే యీ కోటానుకోట్ల
సమస్యలు ఉద్భవించాయి. నేను యీ అనంతమైన
సమస్యలకు తల్లిని తండ్రిని. నన్నే సృష్టించకపోతే
యీ ప్రపంచమే లేదు. ఒకరితో ఒకరికి పనే
వుండదు. నేనుంటేనే మీరందరూ అవసరం.
మీరు...అందరూ నాకు దాసులు; బానిసలు.
యీ సకలచరాచరానికి నన్ను పాలకుణ్ణిగా సృష్టిం
చారు. (నవ్వు...సుదూరంలో నవ్వు పల్చబడుతుంది)

చదవండి !

చదివించండి !!

Studies in Kalapurnodayam

15-00

By Dr. G.V. Krishna Rao

ఆదర్శరాజ్యం	డా॥ జి. వి. కృష్ణారావు	10-00
ఆర్యనాగార్జునుని విగ్రహవ్యావర్తిని	..	6-00
కీలుబొమ్మలు	..	5-00
అంతర్వాహిని	హితశ్రీ	3-00
జత్తారు జాబీలి	శ్రీవాత్సవ	2-00
కనపడని శత్రువులు	జి. వి. రామమూర్తి	0-75
వింత ప్రకృతి	..	0-75
ముద్దుపాప	కవిరావు	0-50
పిల్లనగ్రోవి	అలపర్తి	1-00
చివరకు మిగిలేది	..	0-40
పుల్లద్రాక్షలు	రామకృష్ణ	1-50

ప్రతులకు :

నవభారత్ బుక్ హౌస్

విజయవాడ-2.